

DAGSORDEN Kultur- og næringsutvalget d. 03-10-2024

Mødedato Torsdag d. 03. oktober 2024 kl. 11:30

Mødested Ankerkvartalet, Haakon VIIIs gate 9, 4005 Stavanger, Fylkesutvalgssalen

Indholdsfortegnelse

Møtedokumenter.....	3
PS 76/2024 Godkjenning av protokoll fra møte i regional-, kultur- næringsutvalget.....	6
PS 77/2024 Fagskolen Rogaland - Vekst og økonomi.....	7
PS 78/2024 Revidering av integreringsstrategi for Rogaland.....	23
PS 79/2024 Klage på vedtak - Spillemidler til anlegg for idrett og fysisk aktivitet 2024 - Madlaspei	33
PS 80/2024 Strategisk samarbeid med Bibliotek24 gjennom KS Digitale Fellestjenester AS.....	39
PS 81/2024 Utviklingsplan for Rogaland - regional planstrategi 2025-2028 - Sluttbehandling.....	44
PS 82/2024 Attraktive tettsteder i distriktene i Rogaland - evaluering.....	50

Møteinnkalling

Utvalg: Regional-, kultur- og næringsutvalget

Møtested: Ankerkvartalet, Haakon VIIIs gate 9, 4005 Stavanger,
Fylkesutvalgssalen

Dato: 03.10.2024

Tidspunkt: 11:30 -16:00

Eventuelt forfall må meldes snarest.

Vararepresentantene møter etter nærmere beskjed.

Forfall meldes til unni.hoeibo@rogfk.no

Habilitetsvurderinger

Husk å melde fra så tidlig som mulig slik at fylkesadvokaten får tid til vurdering.

Det vil bli holdt følgende presentasjoner før behandling av sakene:

1. Rogaland Idrettskrets v/Rune Røksund
2. KÅKÅ Kverulantkatedralen v/Cornelius Middelthon
3. Maritime Clean Tech v/Roald Iversen

Dersom det er aktuelt med habilitetsvurdering må man melde fra om dette tidlig, slik at det blir tid til å innhente en juridisk vurdering.

Unni Fuglestad

Unni Høibo
Utvalgssekretær

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2024/85800-1

Saksbehandler: Ikke fordelt til saksbehandler

Avdeling: Ufordelt/sendt tilbake til arkiv

Godkjenning av protokoll fra møte i regional-, kultur- næringsutvalget 05.09.2024

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
76/2024	03.10.2024	Regional-, kultur- og næringsutvalget

Fylkesdirektørens innstilling

Protokoll fra møte i regional-, kultur- og næringsutvalget 05.09.2024 godkjennes.

Unni Fuglestad

utvalgsleder

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2024/73309-1

Saksbehandler: Lasse Eide

Avdeling: Seksjon regional kompetanse - opplæring

Fagskolen Rogaland - Vekst og økonomi

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
42/2024	19.09.2024	Fagskolen Rogaland
39/2024	27.09.2024	Yrkesopplæringsnemnda
44/2024	01.10.2024	Opplæringsutvalget
77/2024	03.10.2024	Regional-, kultur- og næringsutvalget Fylkesutvalget Fylkestinget

Sammendrag

Fagskolen Rogaland tilbyr høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleutdanning) utviklet i nært samarbeid med arbeidslivet. Fagskoleutdanningen har vært i stor utvikling og sterk ønsket vekst både nasjonalt og regionalt. Grunnfinansieringen og andre virkemidler er styrket, men tilbudet oppleves likevel underfinansiert. Rogaland fylkeskommune er som skoleeier for Fagskolen Rogaland opptatt av det tilbys fagskoleutdanning i samsvar med behovet for næringslivets behov for kompetanse, og at skolen har en tilstrekkelig og forutsigbar finansiering som støtter nødvendig vekst.

Fylkesdirektørens innstilling

Sak om Fagskolen Rogalands vekst og økonomi tas til orientering.

Gunn Claire Westad

fylkesdirektør

Eiliv Fougner Janssen

opplæringsdirektør

1. Bakgrunn for saken

Høyere yrkesfaglig utdanning, ofte kalt for fagskoleutdanning, ligger på nivå over videregående opplæring og er regulert av lov om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven). Fagskolen Rogaland er fylkeskommunens egen fagskole, og fylkestinget vedtok i sak 64/17 å organisere Fagskolen Rogaland som én skole med én rektor. Skolen har eget styre som er skolens øverste ansvarlige styringsorgan.

Siden 2017 har fagskolen nasjonalt og Fagskolen Rogaland vært i stor utvikling og sterk vekst. I sak 55/2019 fikk fylkestinget en statusrapport som en oppfølging av fylkestingets vedtak i sak 64/17, og i FT-sak 137/2019 ble fylkeskommunens rolle som både forvalter og skoleeier for fagskolen belyst. I FT-sak 104/2020 ble det klargjort ansvar og påvirkningsmuligheter fylkestinget har overfor Fagskolen Rogaland som skoleeier.

2. Problemstilling

Mål med denne saken er å opplyse om fagskole (høyere yrkesfaglig utdanning) som utdanningsnivå, vekst og utvikling for fagskolene, og hvilken rolle fylkeskommunen har overfor fagskolene i Rogaland generelt og Fagskolen Rogaland spesielt. Saken er i hovedsak skrevet med utgangspunkt i fylkeskommunens rolle som skoleeier for Fagskolen Rogaland. Fylkesdirektøren vil redegjøre for ny budsjettmodell for Fagskolen Rogaland, samt behov for framtidig finansiering for å oppfylle skolens strategi for vekst i tråd med nasjonal strategi.

3. Saksopplysninger

Fagskolenes tilbud om yrkesrettet utdanning skal både bidra til et kompetanseintensivt arbeidsliv gjennom faglig påfyll for dem som allerede er i arbeid, samt tilby utdanning for de som har ambisjoner om mer utdanning etter videregående opplæring. Fagskolene er sentrale for å utvikle utdanninger som svarer på utfordringer samfunnet står overfor, og utdanningene gir kompetanse som trengs i arbeidslivet. Utdanningene er utviklet i nært samarbeid med arbeidslivet.

3.1 Fylkeskommunens rolle som forvalter og skoleeier

Ifølge lov om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven) §3 skal fylkeskommunen sørge for at det tilbys akkreditert fagskoleutdanning i samsvar med behovet for kompetanse lokalt, regionalt og nasjonalt. Rogaland fylkeskommune har i denne sammenheng, som beskrevet i FT-sak 137/2019, rolle både som forvalter overfor alle fagskolene i Rogaland, og som skoleeier for Fagskolen Rogaland.

Fylkeskommunen som *forvalter* skal sørge for at det tilbys fagskoleutdanning i Rogaland, og at det gis rom for så vel private som offentlige tilbydere. Fylkeskommunen får tildelt øremerkede midler over statsbudsjettet, og har ansvar for å fordele midler til fagskoleutdanning som samsvarer med kompetansebehovene lokalt, regionalt og nasjonalt. I retningslinjer for tilskudd til drift av fagskoler slår Kunnskapsdepartementet fast at det er opp til den enkelte fylkeskommune å fastsette kriterier som legges til grunn for fordeling av midler til fagskolene. Det står også at fylkeskommunene skal bidra til et mangfold av private og offentlige tilbydere. Fylkestinget behandlet i sak 100/200 kriterier som legges til grunn for fordeling av midler til fagskolene i Rogaland.

Som *skoleeier* forvalter fylkestinget fylkeskommunens eierskap for vår egen fylkeskommunal fagskole, Fagskolen Rogaland. Fylkestinget er formell eier, men den reelle styringsretten ligger i styret for fagskolen. Styringsmodellen kan sammenlignes med generalforsamlingen i et aksjeselskap, som er det overordnede eierorgan, men som ikke er involvert i den daglige driften. Fylkestinget som skoleeier kan påvirke styret på følgende måter:

- Gjennom styrevedtekter
- Gjennom oppnevning/avskjed av styremedlemmer. Unntaket her er at studenter og ansatte selv velger sine representanter.
- Gjennom budsjett

Styret er øverste ansvarlige styringsorgan for Fagskolen Rogaland, og har tilsynsansvar med fagskolen. Dette innebærer blant annet at det er styret som godkjenner strategi for skolen, og at denne legges fram til orientering for fylkestinget. I Meld. St. 9 (2016-2017) *Fagfolk for fremtiden – Fagskoleutdanning* (fagskolemeldingen) framgår det imidlertid at virksomheten må sees i sammenheng med regionale strategier, og at den må sees og dimensjoneres ut fra en vurdering av regionale behov for arbeidskraft. Det vises til fylkeskommunens strategiske rolle i utviklingen av regional kompetansepolitikk og ansvaret for å utvikle regionale kompetanseplaner der fagskolens utdanningstilbud skal inngå. Fylkeskommunen ønsker, som beskrevet i FT-sak 104/2022, gjennom eierskapet å sørge for at det tilbys akkreditert fagskoleutdanning i samsvar med behovet for kompetanse lokalt, regionalt og nasjonalt, og samtidig sikre at dette så langt som mulig skjer i tråd med regionalt vedtatte planer med konsekvens for kompetanseutvikling i ulike sektorer. Fagskolen Rogaland skal være et virkemiddel og instrument for å innfri fylkeskommunens regionale planer og strategier relatert til omstilling, innovasjon og utvikling av et bærekraftig arbeids- og næringsliv relatert til videreutdanning på høyere yrkesfaglig utdanningsnivå.

3.2 Nasjonal strategi

I fagskolemeldingen foreslo regjeringen til sammen 48 tiltak som skulle bidra til å styrke og videreutvikle fagskolesektoren. I etterkant har blant annet både ny fagskolelov og ny fagskoleforskrift tredd i kraft.

Stortinget ba gjennom et anmodningsvedtak ved behandlingen av *Kompetansereformen – Lære hele livet* (Meld. St. 14 (2019-2020) i *Innst. 370 S (2019-2020)* regjeringen legge opp til en årlig vekst på 1.000 nye studieplasser i fagskolesektoren fra 2020 av, og videre i de neste fem årene.

Regjeringen Solberg lanserte i juni 2021 [Videre vekst og kvalitet - strategi for høyere yrkesfaglig utdanning](#). I strategien ble det lagt til rette for at fagskolesektoren skulle fortsette å vokse, og det ble blant annet vedtatt å utrede kriterier og rammer for institusjonsakkreditering og å etablere en pilot med senter for fremragende høyere yrkesfaglig utdanning.

I *Hurdalsplattformen* fulgte Regjeringen Støre opp med å love en opptrappingsplan med 1.000 nye fagskoleplasser årlig over fem år, og å styrke finansieringen slik at utdanningen kan utvikles og egenbetalingen reduseres.

Kompetansebehovsutvalget trakk i sin temarapport nr. 1/2022 [Fremtidig kompetansebehov: Høyere yrkesfaglig utdanning for et arbeidsliv i endring](#), fram at etterspørselen etter fagskoleutdannede er vedvarende høyere enn tilbudet. Det har vært en betydelig knapphet over tid, særlig innen tekniske fag, og høyere yrkesfaglig utdanning har gode forutsetninger for å bidra til å imøtekomme økt etterspørsel etter kompetanse drevet av megatrender, som f.eks. IKT-utdanninger, tilbud mot grønne næringer samt helse- og omsorgsfag. [Perspektivmeldingen 2024](#) viser også til at «..fagskolene [gir] mulighet for faglig påfyll og relevant utdanning til personer i arbeid».

Behovet for personer med kompetanse fra fagskole har vært gjennomgående i [NHO sitt årlige kompetansebarometer](#), hvor det i 2023 var 68% av NHO sine virksomheter som etterspurte denne type kompetanse. Det er blant virksomheter innen håndverksfag og ingeniør- og tekniske fag etterspørselen er størst. Det er også en økende etterspørsel etter kompetanse på dette nivået i offentlig sektor, noe ikke minst den store økningen i antall studieplasser innen helse- og velferdsgag viser. *NOU 2023:4 Tid for handling, personellet i bærekraftig helse- og omsorgstjeneste* beskriver at fagskoleutdanninger bidrar til å utvikle relevante karriereveier for yrkesfagutdannede med studietilbud som samsvarer godt med kompetansebehov i tjenestene.

Evne til grønn omstilling er en sentral driver på mange områder i arbeidslivet, særlig i et industrialisert fylke som Rogaland. Fagskolene er sentrale for omstillingskapasitet gjennom å utdanne fagfolk som skal anvende og ta i bruk ny teknologi og sikre at arbeidslivet er konkurransemessig i stand til å møte behovene for grønn omstilling, noe som blant er omtalt i [Kompetansebehovsutvalgets rapport nr. 1/2023, Utfordringer for grønn omstilling i arbeidslivet](#). Dette er i tråd med tidligere funn fra Oslo Economics på oppdrag for LO og NHO, som viser at kun 10% av omstillingsbehovet antas å ligge på siv.ing.-nivå, mens 50% er på fagarbeider med fagbrev og 40% på ingeniør- og prosjekt-/ arbeidsledernivå, der fagskolene i dag er en viktig tilbyder innen teknisk fagområde.

Deloitte har på oppdrag av Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) gjennomført en evaluering av tiltakene i fagskolemeldingen. [Sluttrapporten](#) kom i 2023. I evalueringen kommer det fram at alle regjeringer har siden fagskolemeldingen ble innført, hatt ambisjoner for utvikling av sektoren. Det har vært en omfattende konsolidering av offentlige fagskoler, vekst i antall studenter og antall nye studieplasser, og en økning i den totale finansieringen i sektoren. Særpreget til sektoren, med en høy andel studenter på nettbaserte tilbud og studier på deltid, samt

en eldre studentmasse enn i universitets- og høyskolesektoren, blir bare tydeligere og tydeligere. Den store veksten i finansieringen til sektoren, herunder statlige driftsmidler, er ifølge Deloitte imidlertid spesielt knyttet til Solberg-regjeringens tiltak for å redusere de negative virkningene av covid-19 pandemien, der det ble tilført midler til en stor økning i studieplasser. I etterkant av dette er det også tilført betydelige midler gjennom bransjeprogrammer og Industrifagskolen, med en vektlegging av kortere og mer fleksible utdanningstilbud. Disse tiltakene har kommet sterkt inn som faktor i de par siste lønnsoppgjørene og bidratt til enigheten mellom partene.

Gjennomgående i evalueringen til Deloitte gis det uttrykk for at fagskolesektoren har vært gjennom en positiv utvikling de senere årene. Tiltakene i fagskolemeldingen er i stor grad fulgt opp, og sektoren har fått økt oppmerksomhet. Deloitte peker imidlertid også på en del vesentlige utfordringer med tanke på videre utvikling i sektoren, og kommer derfor med flere anbefalinger som å forbedre kunnskapsgrunnlaget, legge grunnlag for en videre forbedring når det gjelder organisering og styring, samt øke kvaliteten og attraktiviteten til høyere yrkesfaglig utdanning.

Ny stortingsmelding

Regjeringen vil senest våren 2025 legge fram en ny melding til Stortinget om høyere yrkesfaglig utdanning. Meldingen vil ta for seg tiltak som styrker tilgang på kompetent arbeidskraft med høyere yrkesfaglig utdanning, og som trekker retningen for fagskolesektoren fremover. Meldingen baserer seg på mye nytt kunnskapsgrunnlag, blant annet Deloitte sin omtalte evaluering fem år etter den forrige fagskolemeldingen, evaluering av finansieringssystemet, evaluering av Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring og Kompetansebehovsutvalgets rapport om høyere yrkesfaglig utdanning og fremtidige kompetansebehov (1/2022). Videre bygger meldingen også på de avdekte kompetansebehovene og prioriteringene fra utsynsmeldinga (Meld. St. 14 (2022–2023)). Det ble høsten 2023 gjennomført en serie innspillsverksteder om tema som er sentrale i arbeidet med meldingen.

3.3 Nasjonal vekst og utvikling

I den årlige [tilstandsrapport for høyere yrkesfaglig utdanning](#) som blir utarbeidet av HK-dir, omtales sektoren i tall og analyser om studenter, fagskoler, utdanningstilbud og økonomi. I 2023 var det ca. 31.400 studenter, og samlet sett har studenttallet fordoblet seg siden 2017. Det er også en jevn økning i studiepoengproduksjon, men hver enkelt student avlegger noen færre studiepoeng enn tidligere (HTE = heltidsekvivalenter: antall studenter dersom alle hadde studert på fulltid og tatt 60 studiepoeng pr. år).

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Studenter	15690	16701	18299	22650	28241	27972	31380
Studiepoengenheter (HTE)	9092	9191	10262	11286	13013	14239	15463

Tabell 3.1: Studenter og studiepoengenheter/HTE nasjonalt 2017-2023 (Kilde: HK-dir/DBH-F)

De tre største fagområdene er tekniske fag, helse- og velferdsfag og økonomi- og administrasjonsfag. Studentene er i snitt 33 år gamle, og i stor grad etablerte

arbeidstakere med lang arbeidserfaring som studerer ved siden av jobb. Andel deltidsstudenter har økt jevnt og trutt, og utgjør i 2023 ca. 72 prosent av alle studentene. Andelen studenter som følger nettbasert undervisning med og uten samlinger har økt markant, og utgjør i 2023 to tredjedeler av studentmassen.

Yrkesfaglig kompetanse er det mest vanlige opptaksgrunnlaget, men bruken av realkompetansevurdering øker, særlig innenfor tekniske fag og økonomi- og administrasjonsfag. Det har vært en markant oppgang i tallet på uteksaminerte kandidater i 2023, i hovedsak innen tekniske fag, og først og fremst på kortere studietilbud.

Siden 2017 har tallet på fagskoler med 100 studenter eller færre gått ned fra 48 til 27, mens fagskoler med over 1.000 studenter har økt fra 4 til 12. Totalt var det ca. 2.500 studenter i Rogaland i 2023, og Rogaland var det fylket som hadde størst økning sammenliknet med 2022. Fagskolen Rogaland er blant de tre største offentlige fagskolene i landet, og er den offentlige fagskolen som har hatt den sterkeste vekst fra 2022 til 2023.

3.4 Finansiering av fagskoleutdanningen

[Deloitte sin andre delrapport i evalueringen av fagskolemeldingen omhandler finansieringssystemet.](#) Finansieringen av sektoren kommer primært fra fire hovedkilder:

- 1) Statlig driftstilskudd
- 2) Fylkeskommunale frie midler
- 3) Studentbetaling
- 4) Prosjektmidler

Statlig driftstilskudd

Statlig driftstilskudd utgjør hovedandelen av fagskolenes finansiering sett under ett. Fylkeskommunen skal som forvalter sørge for at det tilbys fagskoleutdanning i fylket, og at det gis rom for så vel private som offentlige tilbydere. Tilskuddet baserer seg på en grunnfinansiering pluss et resultatledd. Resultatleddet er økningen i antallet produserte studiepoeng (heltidsekvivalenter) med to års etterslep per fylke. Det er opp til den enkelte fylkeskommune hvilke prinsipper som legges til grunn for fordelingen av tilskuddet, men fylkeskommunen skal sørge for at det tilbys akkreditert høyere yrkesfaglig utdanning i samsvar med behovet for kompetanse lokalt, regionalt og nasjonalt. I tillegg skal fylkeskommunene bidra til et mangfold av private og offentlige tilbydere. Fylkestinget vedtok i sak 100/2020 hvordan fylkeskommunen skal forvalte de øremerkede statlige midlene. I en egen sak om finansiering av skolene i Rogaland i høst, vil fylkesdirektøren redegjøre nærmere for det statlige tilskuddet og hvordan fylkeskommunen forvalter dette.

Fylkeskommunale frie midler

I følge Deloitte varierer det i hvilken grad den enkelte fylkeskommune tilfører fagskoler i eget fylke fylkeskommunale frie midler til drift. Fylkeskommunene tildelte totalt 172,5 mill. kroner fra de frie midlene til drift av fagskoler i 2023. Det er store forskjeller i omfanget mellom de ulike fylkene. Noe av forskjellen ligger i hva fylkeskommunene rapporterer til DHB-F (nasjonal database for fagskolestatistikk).

Noen fylkeskommuner gir indirekte tilskudd i form av husleie, HR- og IT-tjenester og lignende, som ikke blir rapportert til DHB-F og derfor ikke er med i beløpet ovenfor. Ulik praksis gjør derfor at tallene ikke er fullstendig sammenlignbare på tvers av fylkeskommunene.

Studentbetaling

Det er private fagskoler som krever inn den største andelen studentbetaling, totalt ca. 791 mill. kroner i 2023, noe som utgjorde 32 % av den totale finansieringen. Offentlige fagskoler mottok i 2023 omtrent 43 mill. i studentbetaling, en andel på 2 % av finansieringen.

Prosjektmidler

Dette er midler forvaltet av HK-dir. Som en oppfølging av fagskolemeldingen har det blitt en tilskuddsordning med utviklingsmidler for å styrke kvaliteten i høyere yrkesfaglig utdanning gjennom bedre læring for studentene, økt kvalitet i undervisning og høy arbeidslivsrelevans. Det er også opprettet ordning med kompetanseutviklingsmidler gjennom bransjeprogram, og driftsmidler til studieplasser innen industri og bygg, betegnet som Industrifagskolen. Gjennom de to siste ordningene blir studieplassene fullfinansiert.

Vurdering av finansieringen

En gjennomgang [Khrono](#) har gjort ved flere av landets fylkeskommunale fagskoler viser en opplevelse av at utdanningstilbudene er underfinansiert, og det er derfor behov for finansiering fra fylkeskommunen i tillegg til innføring av studentbetaling. Det statlige tilskuddet baserer seg på moderate satser, eller en flat sats, som er for lav til å dekke kostnadene for tekniske og maritime studieprogram. Det kreves derfor fylkeskommunal tilleggsfinansiering for å kunne tilby disse utdanningene. Dette er bildet i alle landets fylkeskommuner, og er trolig årsaken til at ingen av de private fagskolene tilbyr tekniske og maritime utdanninger.

Samlet sett er Deloitte's vurdering at insentivene i finansieringssystemet til dels fungerer etter intensjonen, men at det er behov for å gjøre en del grep for å sikre at den resultatbaserte uttellingen får den funksjonen den var tiltenkt. Flere av fylkeskommunene skiller ikke mellom grunntilskudd og resultatbasert uttelling, og fylkeskommunene er utydelige med hensyn til hva som er resultatbasert uttelling. Det er Deloitte sin vurdering at dersom man skal bruke resultatbasert uttelling som et insentiv, er det viktig at tilskuddet tilfaller den fagskolen som har tjent det opp. Mange av aktørene i fagskolesektoren viser også til at sektoren er underfinansiert. Deloitte anbefaler derfor en ny kostnadskartlegging for sektoren for å få et bedre bilde av de reelle kostnadene og årsaker til variasjoner i disse.

Deloitte anbefaler også i sin [sluttrapport](#) å øke forutsigbarhet i sektoren. Det bør vurderes tiltak for å redusere omfanget av kortsiktig prosjektf finansiering. Det er behov for større forutsigbarhet knyttet til utviklingsarbeid og vekst, under dette utvikling av nye studier. I dette ligger det også behov for økt forutsigbarhet i arbeidet med etablering av nye studieplasser.

3.5 Fagområdeakkreditering og institusjonsakkreditering

Fagskoler som oppfyller bestemte vilkår, kan søke NOKUT om akkreditering for et fagområde, og slik få fullmakt til selv å opprette fagskoleutdanninger innen dette fagområdet, jf. § 5 i fagskoleloven. Fagområdeakkreditering er en viktig indikator på kvalitet. En slik akkreditering innebærer at NOKUT har godkjent at en fagskole har høy nok kvalitet i både kvalitetssystem og fagmiljøene til selv å akkreditere og endre utdanningstilbud innen det akkrediterte fagområdet. Fagskolen Rogaland har i 2023-2024 fått fagområdeakkreditering innen alle de fire fagområdene de tilbyr, og de er den eneste fagskolen i landet som har disse fire akkrediteringene.

Før sommeren vedtok Stortinget at fagskolene kan søke om institusjonsakkreditering. Det innebærer at retten til å akkreditere nye fagskoleutdanninger flyttes fra NOKUT til den enkelte institusjonsakkrediterte fagskole, noe som gir en selvakkrediteringsrett på alle fagområder. Institusjonsakkreditering kan gi fagskolene mulighet til enda raskere å opprette fagskoleutdanninger i takt med arbeidslivets behov, og at det dermed vil bli bedre samsvar mellom tilbud og etterspørsel av relevant og fleksibel utdanning. Institusjonsakkreditering anses som det naturlige neste steget for en sektor i sterk vekst, med flere godt etablerte fagskoler. Institusjonsakkreditering er særlig aktuelt for de fagskolene som i dag har kommet lengst i å etablere systemer for kvalitetskontroll gjennom én eller flere fagområdeakkrediteringer. Endringene i fagskoleloven gjelder fra 1. august i år, men forskriften må endres før fagskolene kan søke om institusjonsakkreditering. Det vil skje i løpet av 2025.

3.6 Senter for fremragende yrkesutdanning

Fagskolen Rogaland har som en av to fagskoler i Norge blitt tildelt rollen som *Senter for fremragende høyere yrkesutdanning (SFY)* for 2023-2026. Senteret skal jobbe for å kartlegge og utvikle metoder for nyskapende og engasjerende læring, samt prøve ut nye samarbeidsmodeller mellom fagskolesektoren og arbeidslivet. Det overordnede målet med senteret er å heve statusen til høyere yrkesfaglig utdanning og stimulere til utvikling av fremragende kvalitet i utdanningene. Senteret skal også stimulere til økt samarbeid mellom fagskoler, mellom ulike utdanningsnivå, og styrke samarbeidet med arbeidslivet. En viktig del av arbeidet er å formidle kunnskap og erfaring gjennom et bredt spekter av passende arenaer.

Som skoleeier og konsortiumpartner har Rogaland fylkeskommune garantert for fagskolens egenandel på inntil kr. 750 000 per år i pilotperioden (2023-2026).

3.7 Fagskolene i regionalplan kompetanse

I tillegg til rollen som forvalter og skoleeier, har fylkeskommunen ansvar for å kartlegge regionale kompetansebehov og utarbeide regionale kompetanseplaner som dekker mer enn bare høyere yrkesfaglig utdanning. Fylkestinget vedtok i juni i sak 62/2024 *Regionalplan kompetanse Rogaland*. Fagskolen Rogaland har fått plass i Kompetanseforum Rogaland, og det er pekt på fagskolene for flere innsatsområder for å nå målene i planen. Fagskolene er blant annet viktige for å utvikle fleksible og

desentraliserte utdanningstilbud, og for å utvikle kortere og lengre tilbud innenfor sentrale næringer for Rogaland i framtiden. Det pekes også på at fagskolene i større grad kan bidra til å styrke FOU-aktiviteten og Rogaland som studentfylke, samt at det er en viktig utdanning for å inkludere personer som står utenfor arbeidslivet inn i utdanning og arbeid.

Evne til grønn omstilling er en sentral driver for kompetansebehovet, særlig i et industrialisert fylke som Rogaland. Høyere yrkesfaglig utdanning er tett knyttet opp til arbeidslivets kompetansebehov. Fagskolene er sentrale for omstillingskapasitet gjennom å utdanne fagfolk som skal anvende og ta i bruk ny teknologi og sikre at arbeidslivet er konkurransemessig i stand til å møte behovene for grønn omstilling. Med den forventede nedgangen i petroleumsvirksomheten må Rogaland i større grad enn andre fylker omstille næringslivet og skape nye arbeidsplasser.

Samtidig er det med den demografiske utviklingen et voksende behov for helse- og omsorgstjenester, og framskriver indikerer at antall årsverk må dobles i helse og omsorgstjenester fram mot 2060. Antall helseutdannede må også økes, og med spesialisering og endring i oppgavefordelingen vil etterspørselen også etter fagskoleutdannede øke.

Behovet for kompetanse endrer seg raskt. Hastigheten på den teknologiske utviklingen åpner for økt produktivitetsvekst og nye næringer, men fordrer at dagens og framtidens arbeidstakere har tilgang på kompetanseheving i samme takt som endringene i arbeidslivet. Det betyr at det er behov for et mer fleksibelt kompetansehevingstilbud som kan tilpasses raskt skiftende behov i samfunnet, og tilbudet må kunne tilpasses ulike livssituasjoner. Fagskolenes evne til å raskt etablere nye studier og øke studieplassene for å møte næringslivets behov, blir viktig for å lykkes med dette.

3.8 Studiebarometer

[Studiebarometeret](#) er et viktig verktøy for arbeid med utdanningskvalitet i Fagskolen Rogaland. Data fra barometeret inngår både i årsrapport om kvalitet i utdanningene og fra de ulike avdelingene. I barometeret fanges opp både skår og trender fra tidligere år og de ulike avdelingene. Det har siden lanseringen blitt en fast rutine som gjennomføres årlig i april/ mai.

Hovedområder for indikatormålinger er startkompetanse og studiestart, undervisning, sosialt og faglig læringsmiljø, organisering av studieprogram, studentmedvirkning, arbeidslivstilknytning, vurderingsformer, eget engasjement og bruk av digitale verktøy.

Fagskolen Rogaland har de siste fem årene ligget 0,1-0,2 over nasjonalt snitt på overordnet tilfredshet (5-delt skala). For 2024 var skåren for tilfredshet 0,1 over nasjonalt snitt. Dette viser en stabil og god kvalitet i utdanningene over tid. I samme periode har Fagskolen Rogaland mer enn doblet antallet studenter.

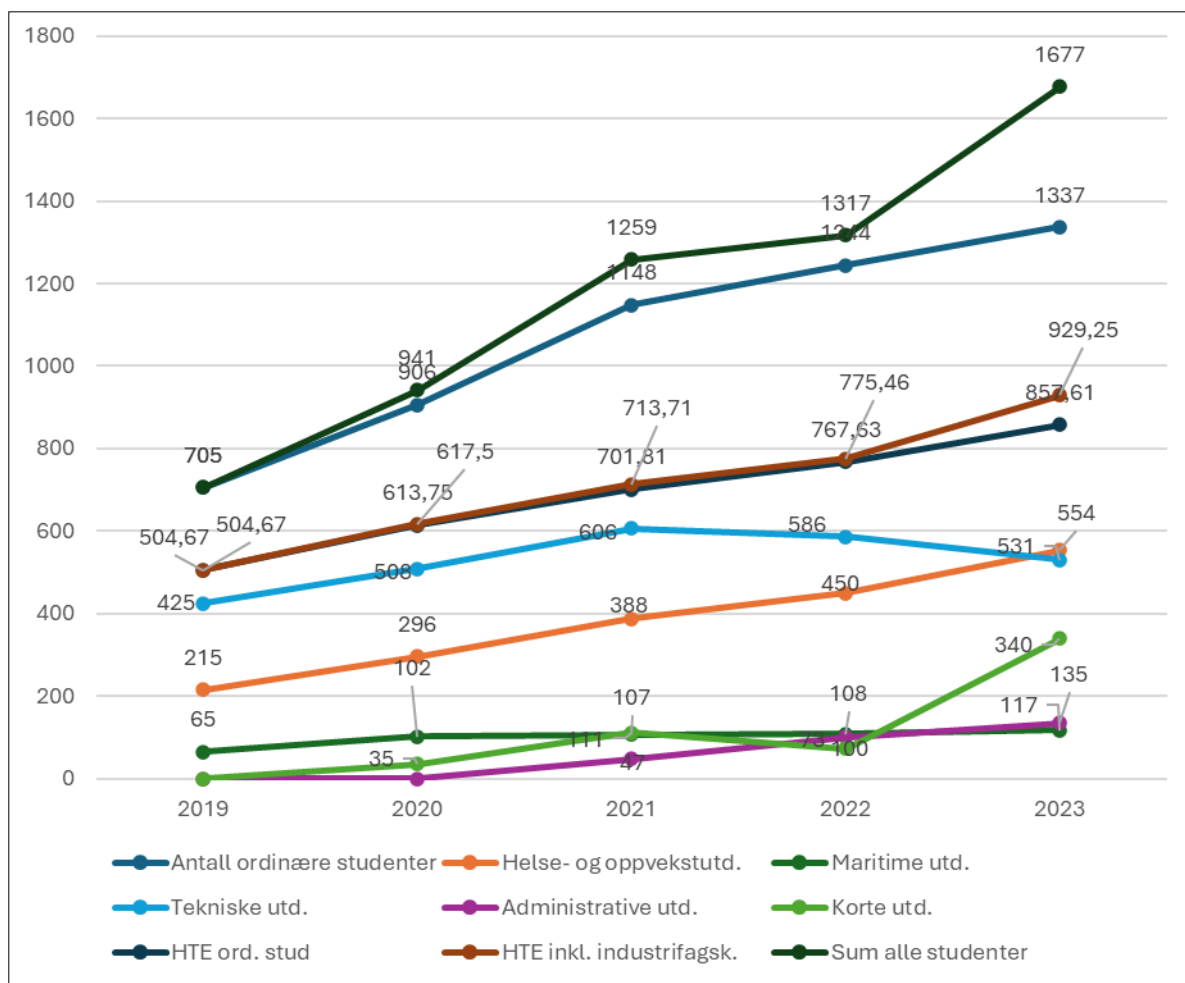
3.9 Fagskolen Rogaland – tilbud og utvikling

Fagskolen Rogaland tilbyr som nevnt ordinære utdanninger innen fire ulike fagområder. I tillegg kommer korte prosjektfinansierte utdanninger under 30 studiepoeng (Industrifagskolen og bransjeprogram). Som tabell 3.2 viser var det totalt 1.677 studenter ved skolen per 1. oktober 2023, og av disse var 1.337 studenter på ordinære utdanninger. Omregnet til heltidsekvivalenter (HTE) utgjør den totale studentmassen 929,3 HTE, hvorav 857,6 av disse er knyttet til ordinære utdanninger. Fagskolen Rogaland er nest størst av de offentlige fagskolene i Norge målt i antall studenter, kun forbigått av Fagskolen i Viken. Målt i HTE er Fagskolen Rogaland på sjette plass, bak de to private aktørene Noroff og Fagskolen Kristiania, og de tre offentlige fagskolene Viken, Vestlandet og Innlandet. Det antyder at Fagskolen Rogaland har en større andel deltidsstudenter enn sammenlignbare skoler.

	2019	2020	2021	2022	2023
Sum alle studenter	705	941	1259	1317	1677
Sum HTE alle utdanninger	504,7	617,5	713,7	775,5	929,3
Antall studenter ordinære utdanninger	705	906	1148	1244	1337
Helse- og oppvekst utd.	215	296	388	450	554
Maritime utd.	65	102	107	108	117
Tekniske utd.	425	508	606	586	531
Administrative utd.	0	0	47	100	135
Sum HTE ordinære utdanninger	504,7	613,8	701,8	767,6	857,6
Antall studenter korte utdanninger	0	35	111	73	340
Sum HTE korte utdanninger	0	3,7	11,9	7,9	71,7

Tabell 3.2: Aktive studenter og HTE ved Fagskolen Rogaland per 1. oktober (kilde: Fagskolen Rogaland).

Figur 3.1 viser utviklingen i antall studenter og HTE i perioden 2019-2023. Det har det vært mer enn en dobling av antall studenter ved skolen siden 2019. Det har også vært en kraftig økning i HTE, men noe lavere enn studenttallet på grunn av et økende antall deltidsstudenter.

Figur 3.1: Utvikling studenttall og HTE per 1. oktober 2019-2023 (kilde: Fagskolen Rogaland)

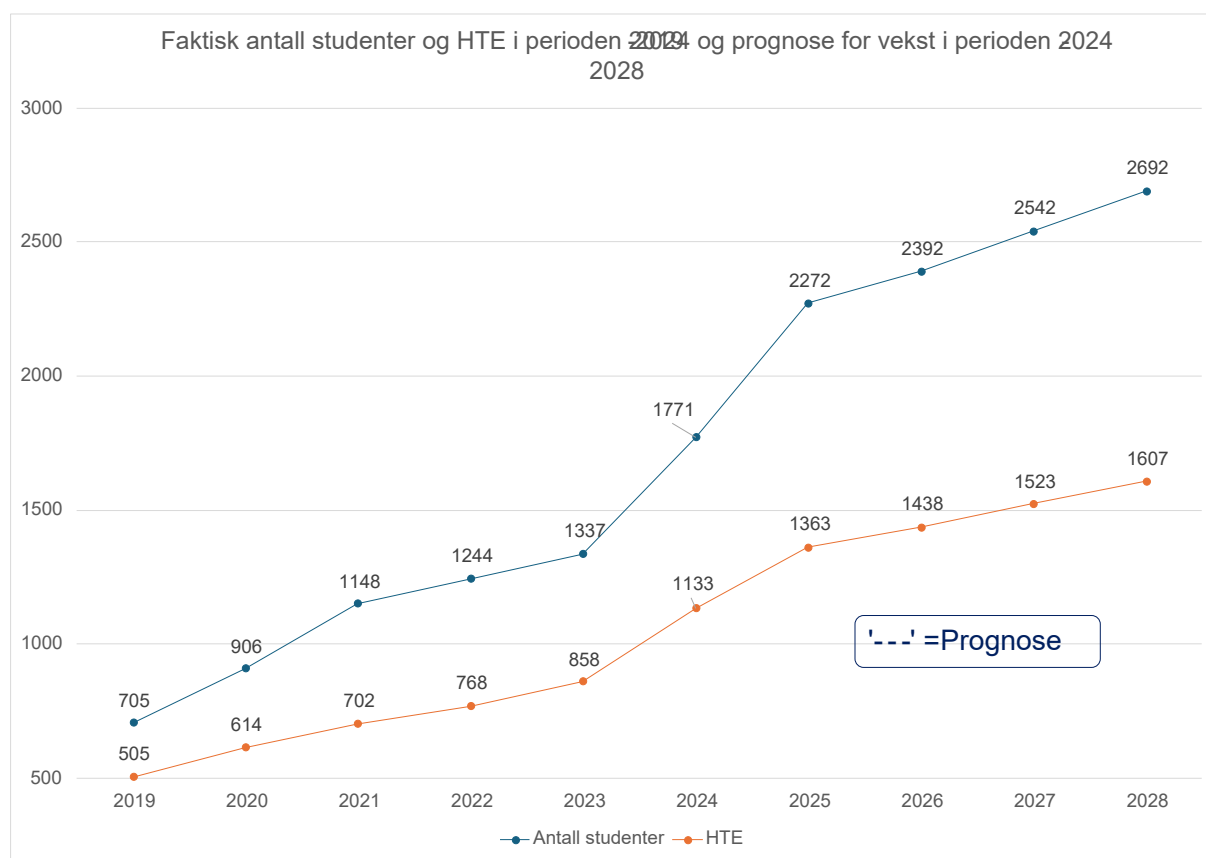
Veksten er i samsvar med nasjonal strategi og ambisjoner, og i tråd med Strategiplan for Fagskolen Rogaland 2018-2022, orientert om i FT-sak 14/20, og de reviderte strategiske målene vedtatt av styret 23.06.22 orientert om i opplæringsutvalget 31.01.23:

- Fagskolen Rogaland skal utvikle og tilby utdanninger av høy kvalitet i tråd med arbeidslivets behov og samfunnets forventninger.
- Fagskolen Rogaland skal sikre og videreutvikle et godt lærings- og arbeidsmiljø og gode utdanningsvilkår for studentene
- Fagskolen Rogaland skal vedlikeholde og videreutvikle en robust organisasjon.
- Fagskolen skal være robust og fleksibel nok til å håndtere endringer i etterspørsel, kompetansebehov, konjunkturer og ulike økonomiske rammebetingelser.
- Fagskolen Rogaland skal være proaktiv og bidra til omstilling og innovasjon

Utviklingen samsvarer med innspill styret ga til skoleeier i PS 36/2022 om framtidig vekst og arealbehov ved Fagskolen Rogaland studiested Stavanger. Det ble også orientert om vekst i søkertall og antall studenter og ambisjoner i Eiermøte 18.05.22 og 10.08.23.

Økningen skyldes også strukturendringer ved omorganiseringen til én skole i 2017, og at flere utdanninger fra RKK fra 01.08.18 har blitt inkludert i tellingene. Fagskolen Rogaland er den fagskolen i landet med høyest aktivitet innen de korte utdanningene, noe som også har vært et positivt bidrag til innsøking og rekruttering av nye studenter til de ordinære utdanningene.

I prognosen for utviklingen i studenttallet 2024-2028 i figur 3.2 er det kun fokusert på ordinære utdanninger. Det er også ordinære utdanninger som er lagt til grunn i budsjettmodellen som det redegjøres for seinere i denne saken. De korte prosjektfinansierte utdanningene er fullfinansierte, og er derfor ikke inkludert i prognosen og budsjettmodellen. Tallene for 2024 er foreløpige og basert på faktisk opptak av nye studenter per 20. august.

Figur 3.2: Prognose antall studenter og HTE for ordinære utdanninger i perioden 2024-2028 (kilde: Fagskolen Rogaland/budsjettmodell Fagskolen Rogaland)

Den store veksten 2023-2025 er et resultat av at Fagskolen Rogaland hadde flere søknader om akkreditering av studier i kø hos NOKUT, som løste seg opp da skolen selv fikk fagområdeakkreditering. Det gjør at en flattere vekstkurve 2021-2023, blir etterfulgt av en svært høy vekst de to påfølgende årene. Fra 2025 vil veksten flate ut. Innvilgelsen av akkrediteringene har muliggjort at Fagskolen Rogaland kan møte kompetansebehovet gjennom økt fleksibilitet og tilpasningsdyktighet. Dette er sammen med behovet i næringslivet er styrende for videre vekst. Regionalt gir den nylig vedtatte regionalplan kompetanse økt synlighet og attraktivitet for fagskole generelt.

I tråd med ønsket politikk og en tilsvarende trend på nasjonalt nivå har Fagskolen Rogaland i økonomiplanperioden lagt inn en forventning om vekst på 120 studenter i 2026 og videre 150 studenter hvert år fra 2026. Bakgrunnen for veksten er blant annet begrunnet i arbeidslivets behov, grønnomstilling, økt kompetansebehov innen helsetjenestene, demografisk utvikling og fagområdeakkreditering. De fire fagområdeakkrediteringene bidrar til økt fleksibilitet og tilpasningsevne fordi en raskere kan sette i gang nye utdanninger i tråd med arbeidslivets behov og etterspørsel.

3.10 Finansieringen av Fagskolen Rogaland

I forbindelse med budsjett- og økonomiplanarbeidet for 2025 er det utarbeidet en ny budsjettmodell for Fagskolen Rogaland. Modellen beregner årsverk etter årsrammetimene og studiebelastningen for de enkelte studieprogram, i hvert programfag legges det til grunn 30 studenter i hver klasse, det vil si at årsverkene genereres av antall klasser og ikke av antallet studenter alene. Driftsmidler til bruk i undervisningen beregnes til 10% av netto lønnskostnad. I tillegg er det lagt inn 750.000 kroner som skal dekke egenandelen til Senter for fremragende høyere yrkesutdanning. Tilskuddet til Fagskolen Rogaland beregnes til 79 158 000 kroner for 2025. I beregningen er det lagt til grunn at Fagskolen Rogaland skal motta en lik andel av det statlige tilskuddet som for 2024 og videre i økonomiplanperioden.

Modellen tar opp i seg utdanningsnivåets egenart, og skiller seg derfor fra tidligere budsjettmodell som i stor grad har vært lik som for de videregående skolene. På lik linje med de videregående skolene legger imidlertid modellen opp til en rammefinansiering av Fagskolen Rogaland med forutsigbare rammer i økonomiplanperioden. Når den statlige finansieringen av fagskolen oppleves som uforutsigbar, er det skoleeier som må fungere som en buffer for å gi forutsigbarheten som skolens styre og ledelse har behov for. Rammen basert på aktivitet økes i samsvar med veksten i økonomiplanperioden.

For 2024 er det i budsjettet lagt inn et fylkeskommunalt tilskudd på kroner 3 millioner som skal dekke renhold ved skolen. Fra og med 2025 er disse utgiftene bakt inn i budsjettmodellen.

Fra høsten 2024 er det innført studentbetaling på 2.000 kroner per studieår for Administrative og økonomiske utdanninger, Helse- og oppvekstutdanninger, IT-utdanninger og Forpleiningsleder i maritim sektor. For Maritime og Tekniske utdanninger ellers er satsen på 3.500 kroner per studieår. Studentbetalingen er beregnet til 5,3 mill. kroner i 2025.

Prognosene for det statlige tilskuddet og forventet vekst i antallet studenter framover, viser at Fagskolen Rogaland mangler i overkant av 22 mill. kroner fra 2026 til 2028:

- 2026: 6 mill. kroner
- 2027: 7,4 mill. kroner
- 2028: 8,95 mill. kroner

Med innføring av studentbetaling, bruk av midler på fond, samt bruk av statlig tilskudd, vil budsjettet foreløpig gå i balanse for 2025.

Fylkeskommunen bidrar også årlig med ca. 1,5 mill. kroner i investeringsmidler som egenfinansiering i prosjekter med krav om egenandel. Dette er blant annet Erasmus+ og tilskuddsordningen som HK-dir forvalter for å styrke kvaliteten i høyere yrkesfaglig utdanning. Ordningen skal bidra til bedre læring for studentene, økt kvalitet i undervisning og høy arbeidslivsrelevans, og er ett av flere tiltak som skal stimulere til kvalitetsheving i tråd med målene for fagskolesektoren. Midlene fra fylkeskommunen til slike prosjekter har bidratt til å utlyse betydelige tilskuddsmidler som har vært viktig for skolen utvikling.

4. Fylkesdirektørens vurderinger

Fagskolen Rogaland bidrar gjennom sitt arbeid med å oppfylle fylkeskommunens forpliktelse i fagskoleloven § 3 om å tilby akkreditert fagskoleutdanning i samsvar med behovet for kompetanse lokalt, regionalt og nasjonalt. Gjennom sitt tilbud innen tekniske og maritime fag har skolen et unikt tilbud som næringslivet i Rogaland etterspør. Tilbud innen helse/oppvekst og administrative/økonomiske utdanninger bidrar til å styrke den nødvendige bredden i dette tilbudet.

Perioden fra 2017 vært et vindu hvor alle aktører, det være seg regjering, Storting eller partene i arbeidslivet, har vært enige om vekst. Driver for veksten til Fagskolen Rogaland har vært kompetansebehovet i regionen, og fagområdeakkrediteringene har muliggjort at veksten har økt i takt med næringslivets behov. Økt autonomi og fleksibilitet i utdanningsstrukturen gir raskere tilpasning av utdanningstilbud. Det er klare nasjonale forventninger til omstillingsevne og et effektivt utdanningssystem, særlig for å håndtere omstilling i mange sektorer i retning økt bærekraft, men også for å takle den befolkningsmessige utviklingen innen helse og omsorg. Basert på næringsstrukturen i Rogaland, demografiske endringer og fylkets høye og økende andel innbyggere med yrkesfaglig kompetanse fra videregående opplæring, vil behovet for en høyere yrkesfaglig utdanning være større i vårt fylke enn i landet generelt.

Flere av landets fagskoler har de siste årene opplevd en sterk vekst i antall studenter, men synes at dagens finansiering er uforutsigbar og mangelfull. For Fagskolen Rogaland er det utfordrende å møte en vekst i antall studenter uten å ha en forutsigbar finansiering i bunn. Gode rammevilkår og økt forutsigbarhet gjør skolen i stand til effektivt å planlegge og utnytte økningen i studieplasser og finansiering.

Samlet sett er skolens tilbud avgjørende for at fylkeskommunen skal lykkes målet i regionalplan kompetanse om å sikre samsvar mellom arbeidslivets kompetansebehov og arbeidsstyrkens kompetanse. Framover blir forankringen i planen viktig for vekst og utvikling, men det er vanskelig å forutse behovet i arbeidsmarkedet. Dimensjonering av fagskoleutdanning må i mye større grad enn for videregående opplæring være dynamisk i forhold til behovet.

Fylkesdirektøren støtter Deloitte sin anbefaling i sluttrapporten om at fylkeskommunens ansvar for sektoren – som eier, forvalter og som ansvarlig for regional kompetansopolitikk – bør avklares og tydeliggjøres. Nasjonale myndigheters satsing på fagskoleutdanningen har vært vedvarende og relativt uavhengig av politisk farge på regjeringene. Satsingen vil bli tatt inn i en ny fase med den kommende

stortingsmeldingen 2025, og fylkesdirektøren tror at satsingen og veksten i antall studenter vil fortsette. Spørsmålet er mer hvor mye og hvor fort fagskolene vil vokse. Den begrensende faktoren vil være mer i politikken og finansieringen enn i behovet i arbeidslivet. Rogaland, med en sentral og stor fagskole i sin portefølje, en offensiv og internasjonal industri og næringsstruktur og stor andel med fagbrev i befolkningen, bør være forberedt på å gå foran og følge opp disse strategiene for fortsatt vekst i yrkesutdanningenes posisjon og anseelse.

5. Konklusjon

Fagskoleutdanningen er svært viktig for å dekke næringslivet i Rogaland, både i privat og offentlig sektor, sitt behov for kompetanse på kort og lang sikt. Fagskolen Rogaland er med bredden i sitt utdanningstilbud og med fagområdeakkrediteringene i fremste rekke for å dekke dette behovet, og fylkesdirektøren støtter skolens ledelse og styre i deres ambisiøse strategi for vekst og utvikling. Tilstrekkelige og forutsigbare rammer er en forutsetning for å lykkes.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2024/82465-1

Saksbehandler: Inger Kristin Egeland

Avdeling: Seksjon regional kompetanse - opplæring

Revidering av integreringsstrategi for Rogaland

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
74/2024	26.09.2024	Ungdommens fylkesråd
80/2024	30.09.2024	Fylkesrådet for personer med funksjonsnedsettelse
45/2024	01.10.2024	Opplæringsutvalget
46/2024	01.10.2024	Eldrerådet
78/2024	03.10.2024	Regional-, kultur- og næringsutvalget Fylkesutvalget Fylkestinget

Vedlegg:

- 1 Integreringsstrategi for Rogaland - revidert september 2024

Sammendrag

Det har siden Integreringsstrategi for Rogaland ble vedtatt i 2021 vært store endringer på integreringsfeltet. Endringer i samfunnet, nye nasjonale føringer og videreutvikling av fylkeskommunens integreringsansvar har ført til et behov for å revidere strategien og se på muligheter for å se strategien i sammenheng med øvrige planer og strategier i fylkeskommunen.

Integreringsperspektivet er godt forankret i den nye utviklingsplanen og Regionalplan for kompetanse, og dette vil også være sentralt tema i arbeidet med Regionalplan for helsefremmende og inkluderende samfunn.

Fylkesdirektørens innstilling

1. Revidering av Integreringsstrategi for Rogaland vedtas i tråd med fylkesdirektørens forslag.
2. Integreringsperspektivet bør på sikt ivaretas i andre regionale planer og strategier og ikke i en egen strategi. Dette vil i særlig grad gjelde Regionalplan for kompetanse og fremtidig Regionalplan for helsefremmende og inkluderende samfunn. Integreringsstrategien fases ut når sistnevnte plan er vedtatt.

Gunn Claire Westad

fylkesdirektør

Rune Thele

samfunnsdirektør

Bakgrunn for saken

Gjeldende integreringsstrategi for Rogaland ble behandlet i FT-sak 128/2021.

Bakgrunn for saken var overføring av nye oppgaver etter regionreformen og utvidet ansvar som følge av ny integreringslov, satt i sammenheng med det arbeidet fylkeskommunen allerede gjør på integreringsfeltet.

Etter svar på interpellasjon til fylkestinget 30. april 2024, 2024/54475: Mangfoldsråd Rogaland fylkeskommune (AP) ble det fattet følgende vedtak:

«Fylkesordføreren ber om en orienteringssak til RKNU om status for arbeidet med revidering av integreringsstrategien. Fylkesordføreren er åpen for at opprettelse av et mangfoldsråd kan bli resultatet av dette arbeidet.»

Vedtaket følges opp med to politiske saker. Denne saken omhandler revidering av integreringsstrategien, mens sak om opprettelse av et mangfoldsråd vil bli omtalt i egen sak i løpet av høsten 2024.

Det har i perioden 2021–2024 vært store endringer på integreringsfeltet, blant annet som følge av krigen i Ukraina og nye nasjonale føringer. Det foreslås på bakgrunn av dette i Utviklingsplan for Rogaland 2025-2028, som skal behandles høsten 2024, at integreringsstrategien revideres. I arbeidet med å redusere antall strategier og planer, mener fylkesdirektøren det er riktig at integreringsstrategien fases ut på sikt og at integreringsperspektivet ivaretas i andre regionale planer og strategier. Dette er allerede ivarettatt i Regionalplan for kompetanse, og integrering vil også høre naturlig hjemme i Regionalplan for helsefremmende og inkluderende samfunn som skal utarbeides i neste planperiode.

Problemstilling

Fylkestinget bes ta stilling til revidering av integreringsstrategien. Videre bes fylkestinget ta stilling til om denne skal fases ut på sikt, gjennom forankring av integreringsperspektivet i ny utviklingsplan og andre regionale planer, spesielt Regionalplan for kompetanse og fremtidig Regionalplan for helsefremmende og inkluderende samfunn.

Saksopplysninger

Revidering av Integreringsstrategi for Rogaland

Strategien beskriver mål og hovedgrep for fem ulike innsatsområder blant annet knyttet til regjeringens integreringsstrategi 2019–2022 [Integrering gjennom kunnskap](#):

- Bosetting
- Utdanning og kvalifisering
- Arbeid
- Hverdagsintegrering
- Retten til å leve et fritt liv

Hensikten med å ha en integreringsstrategi er å få et styringsverktøy for folkevalgte, et arbeidsverktøy for ansatte i fylkeskommunen og en forventningsavklaring når det gjelder fylkeskommunens ansvar og oppgaver. Strategien har i perioden 2021–2024 bidratt til å binde nye ansvarsoppgaver etter regionreform og ny lov om integrering sammen med de oppgavene fylkeskommunen allerede ivaretok på integreringsområdet.

Innvandrere er en sammensatt gruppe, både når det gjelder landbakgrunn, alder, utdanning, helse- og livssituasjon, økonomi og botid i Norge. Det er også ulike årsaker til at de har kommet til Norge; flukt, arbeid, studier, familieinnvandring eller andre årsaker. Rapporten [Hvordan går det med integreringen i Norge? Indikatorer, status og utviklingstrekk i 2024](#) viser til at av alle innvandrere som har kommet til Norge siden 1990 har 32 prosent kommet på grunn av arbeid, 10 prosent for å studere, 23 prosent som flyktninger, 34 prosent for familiegjennforening eller familieetablering og 2 prosent med ukjent grunn. Flukt var den største årsaken til innvandring i fjor, først og fremst på grunn av krigen i Ukraina. Antall innvandring med ukjent grunn har økt kraftig de siste årene, men årsaken er først og fremst manglende registrering av innvandringsgrunn for EØS-borgere, som ofte kommer på

grunn av arbeid eller familiegjengenforening. De største landgruppene det mangler opplysninger om innvandringsgrunn er Polen, Litauen, Spania og Romania.

I Rogaland har ca. 20 % av befolkningen innvandrerbakgrunn (inkludert norskfødte med innvandrerforeldre). De hadde i 2023 bakgrunn fra 159 ulike land, og i motsetning til på landsbasis er det fremdeles en høyere andel arbeidsinnvandrere enn flyktninger i fylket vårt. Da integreringsstrategien ble vedtatt i 2021, ble det i Rogaland bosatt færre flyktninger enn de foregående årene. Kommunene var i ferd med å bygge ned kapasiteten på integreringsfeltet etter en periode med en kraftig økning i antall asylsøkere som kom til Norge, særlig med bakgrunn fra Syria og Afghanistan. Denne perioden ble etterfulgt av pandemi og stengte grenser, noe som gjorde at bosettingstallene ble mer enn halvert sammenlignet med en normalsituasjon. I 2022 kom krigen i Ukraina, som førte til historisk høye bosettingstall. I Rogaland gikk kommunene fra å bosette 217 i 2020, til 3688 flyktninger i 2023. Prognoser for 2024 tilsier at bosettingen kan bli lavere, og kommunene bekymrer seg for en ny "nedbygging".

De høye bosettingstallene påvirker også fylkeskommunens tjenestetilbud. Det har vært en stor økning i antall nyankomne ungdommer som søker om videregående opplæring, og det har også vært press på våre veiledningstilbud både på skolene og karrieresenteret. Flere voksne søker om videregående opplæring, og det er økt behov for realkompetansevurdering og privatisteksamen. Det kan i tillegg være flere unge som har behov for noe annet enn ordinær videregående opplæring fordi de har fullført hele eller deler av videregående i utlandet. De høye bosettingstallene vil også påvirke andre tjenestetilbud, blant annet innen samferdsel og tannhelse.

Det har også vært andre endringer som påvirker integreringsfeltet. I 2021 ble [integreringsloven](#) vedtatt, med sterke føringer knyttet til formell kompetanse og varig tilknytning til arbeidslivet. [Regjeringens integreringsstrategi](#) hadde varighet til 2020, og våren 2024 kom ny regjering med [Meld. St. 17 \(2023-2024\) Om integreringspolitikken: Stille krav og stille opp](#) som presenterer regjeringens helhetlige politikk for integrering. Høsten 2024 trer [ny opplæringslov](#) i kraft, og dette vil blant

annet føre til endringer i fylkeskommunens veilednings- og opplæringstilbud for personer med innvandrerbakgrunn.

I løpet av perioden 2021–2024 er det publisert flere sentrale forskningsrapporter som omhandler personer med innvandrerbakgrunn. Disse omhandler tema som følger av samfunnsendringer og nytt lovverk, og gir noen nye føringer for integreringsarbeidet på flere felt. Rapporten [Hvordan går det med integreringen i Norge](#) viser til noen sentrale funn som det er grunn til å tro er aktuelle også i Rogaland:

- Stadig flere barn og unge med innvandrerbakgrunn deltar i utdanning og kvalifisering. Innvandregutter fullfører imidlertid videregående opplæring i lavere grad enn både innvandrerjenter og befolkningen uten innvandrerbakgrunn
- Innvandrere er sjeldnere i arbeid enn den øvrige befolkningen, men siden 2015 har sysselsettingen økt mer blant innvandrere enn i den øvrige befolkningen. Arbeidsledigheten blant innvandrere er likevel nesten fem ganger så høy som i den øvrige befolkningen
- Personer med innvandrerbakgrunn opplever oftere økonomiske vansker og dårlige levekår.
- Både innvandrere og deres barn har lavere politisk deltakelse og lavere tillit til samfunnsinstitusjoner enn øvrig befolkning.
- Innvandrere deltar i noe mindre grad i organiserte aktiviteter og frivillighet og opplever oftere urettmessig forskjellsbehandling, hatytringer, diskriminering og vold enn øvrig befolkning.
- Norskfødte med innvandrerforeldre deltar på flere samfunnsarenaer og har mer kontakt med øvrig befolkning enn innvandrere. De opplever likevel i større grad å bli diskriminert på grunn av etnisk bakgrunn, hudfarge og religion/livssyn, og mange uttrykker at de ikke føler seg akseptert og anerkjent som norske.
- [SSBs holdningsundersøkelse](#) viser at for første gang siden 2016 er det en nedgang i andelen som har positive holdninger til innvandrere.
- Innvandrere er overrepresentert både blant de som begår lovbrudd, og blant ofrene. Overrepresentasjonen varierer imidlertid med blant annet kjønn, alder, levekår, landbakgrunn, utdanningsnivå og type lovbrudd. Forskning viser at

det å være utenfor arbeid og utdanning, samt å ha levekårsutfordringer, er forbundet med høyere nivå av kriminalitet.

- Unge med innvandrerbakgrunn blir oftere enn andre utsatt for negativ sosial kontroll.
- Ukrainere utgjør nå den nest største innvandrergruppen i Norge. De opplever i stor grad å ha blitt godt mottatt i Norge og har relativ høy overgang til arbeid etter at de er ferdige med introduksjonsprogrammet.

Til tross for store endringer på integreringsfeltet, har det vist seg at mål og hovedgrep innen de fem innsatsområdene i integreringsstrategien samsvarer godt med fylkeskommunens integreringsansvar og det som kommer fram i [Meld. St. 17 \(2023-2024\) Om integreringspolitikken: Stille krav og stille opp](#). Nasjonal og lokal utvikling i integreringsfeltet og nærliggende felt den senere tiden gjør imidlertid at fylkeskommunen også kan ha behov for å arbeide mer målrettet innen noen spesifikke områder som ikke er definert som hovedgrep i den nåværende strategien. Noen slike saker kan inngå i andre planer på sikt, men det vil kunne være behov for å jobbe med enkeltsaker parallelt med utviklingen av disse planene. Under følger noen eksempler på dette:

- **Bosetting:** De store svingningene i bosettingstall de siste årene tydeliggjør behovet for en fleksibel integreringspolitikk, som tar høyde for at man raskt kan både opp- og nedskalere offentlige tjenester.
- **Utdanning og kvalifisering:** Godkjenningsordninger og effektive kompletteringsløp er sentrale virkemidler for å oppnå målet om rask og effektiv kvalifisering som bygger på den enkeltes medbrakte kompetanse. Dette er ikke nevnt spesifikt under mål og hovedgrep i integreringsstrategien, men det er tematisert i regionalplan kompetanse, og det er også viktige tema i forbindelse med overgangen til ny opplæringslov og modulstrukturert voksenopplæring.
- **Arbeid:** For å lykkes med å få det høye antallet nyankomne flyktninger raskest mulig ut i jobb, har nasjonale myndigheter den senere tiden oppfordret både kommuner, fylkeskommuner og andre offentlige tjenester til å bidra med både

praksisplasser og arbeidsplasser. Det kan derfor være behov for å se på fylkeskommunens rolle og muligheter som arbeidsgiver på integreringsfeltet.

- **Hverdagsintegrering:** Innbyggermedvirkning for personer med innvandrerbakgrunn er et område det nylig har blitt identifisert et behov for å øke innsatsen på. Dette vil bli tematisert i den tidligere nevnte politiske saken om innbyggermedvirkning for personer med innvandrerbakgrunn, som vil bli lagt frem i løpet av høsten 2024.
- **Retten til å leve et fritt liv:** I det forebyggende arbeidet mot negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse har fylkeskommunen hatt årlige kompetansehevende samlinger i form av fagdager og konferanser. Å sikre at kommunene i fylket har tilgang til nettverk og fagkompetanse har vært en viktig oppgave som det fremdeles er behov for å jobbe ytterligere med. En mulighet er å danne et regionalt nettverk som alle kommunene har tilgang til i det forebyggende arbeidet.

Det er etablert en egen faggruppe som skal ivareta det regionale integreringsansvaret og samarbeide for **økt livskvalitet, integrering og deltakelse i arbeids- og samfunnsliv for innvandrere i hele Rogaland.**

Vi er avhengige av godt samarbeid internt og eksternt for å oppnå dette målet. Integreringsstrategien legger i siste kapittel noen føringer for organisering og samarbeid, men det har vist seg at det har vært behov for å gjøre endringer i disse føringene etter hvert som arbeidet med det regionale integreringsansvaret har blitt videreutviklet i fylkeskommunen. Dette kapittelet ble dermed raskt utdatert og har ikke fungert helt etter hensikten.

Integreringsperspektivet i andre regionale planer og strategier

Utviklingsplan for Rogaland 2025-2028 har fire langsiktige mål:

- Attraktive lokalsamfunn, tettsteder og byer
- Konkurransedyktig region
- Helsefremmende og inkluderende samfunn
- Klimaomstilling og livskraftige naturmiljø

Det skal utarbeides en egen regionalplan for helsefremmende og inkluderende samfunn, og sentrale innsatsområder er:

- Bidra til økt livskvalitet og redusere sosiale ulikheter
- Sikre likeverdige muligheter til utdanning og kompetanse
- Øke inkludering og samfunnsdeltakelse

Tema fra flere tidligere planer skal ifølge utviklingsplanen inngå i den nye planen, slik at de kan utvikles som selvstendige plandokument. Dette er Regionalplan for folkehelse (2013), Fylkesdelplan for universell utforming 2014-2017 (2014), Fylkesdelplan for et inkluderende samfunn 2010-2014 (2010), Tema *friluftsliv* fra Regionalplan for friluftsliv og naturforvaltning (2017) og Handlingsplan - fremme psykisk helse og forebygge selvmord (2021).

I saksfremlegget til FT-sak 128/2021 foreslås det at strategien kobles til og blir en del av annet regionalt planarbeid der integreringsperspektivet hører naturlig hjemme, for eksempel i Regionalplan for folkehelse og Regionalplan for kompetanse.

Integreringsperspektivet er allerede godt forankret i den nye utviklingsplanen og Regionalplan for kompetanse, og dette vil også være sentralt i arbeidet med Regionalplan for helsefremmende og inkluderende samfunn.

Fylkesdirektørens vurderinger

Fylkesdirektøren foreslår at integreringsstrategien fases ut som et selvstendig dokument når Regionalplan for helsefremmende og inkluderende samfunn er vedtatt. I påvente av at dette skjer foreslår fylkesdirektøren en revidering og forenkling av integreringsstrategien der gjeldende mål og hovedgrep opprettholdes.

Integreringsstrategi for Rogaland legger et solid grunnlag for å ivareta fylkeskommunens regionale integreringsansvar og revideres i tråd med foreslåtte endringer. Endringene innebærer oppdateringer i kapitlene som omhandler nasjonale og regionale føringer, begrepsavklaringer, medvirkning og kommunikasjon, og i innledning til de fem innsatsområdene. Integreringsstrategien legger i siste kapittel

noen føringer for organisering og samarbeid, og dette kapittelet foreslås tas ut fordi det jevnlig vil være behov for endringer.

Gjennom arbeidet med integreringsstrategien har det vist seg at innsatsområdene bosetting, utdanning og kvalifisering, arbeid, hverdagsintegrering og retten til å leve et fritt liv samsvarer godt med fylkeskommunens integreringsansvar og nye nasjonale føringer. Innsatsområdene bør derfor beholdes inntil strategien eventuelt avvikles, med mål og hovedgrep slik de ble formulert i 2021. Grunnet stadige endringer i feltet kan det, som nevnt over, likevel være behov for å jobbe med enkelte områder som ikke er nevnt eksplisitt i strategien.

Det kan virke mot sin hensikt å ha en selvstendig strategi for integrering.

Fylkesdirektøren ønsker i stedet å sikre integreringsperspektivet i ulike planer og strategier der det vil være naturlig. Det må tilstrebes at integreringsarbeidet ikke skjer ved siden av tjenester og tilbud på det enkelte arbeidsområde. Personer med innvandringsbakgrunn utgjør mer enn 20 % av innbyggerne i Rogaland, og de skal ivaretas på samme måte som andre innbyggere. Dette krever imidlertid en differensiert tilnærming til integreringsfeltet, der målgruppens behov så langt det er mulig ivaretas gjennom generelle tiltak for befolkningen, samtidig som det settes inn målrettede integreringstiltak der det er behov for det.

Integreringsperspektivet har allerede blitt godt ivaretatt i arbeidet med Regionalplan for kompetanse og Utviklingsplan for Rogaland 2025-2028. En naturlig fortsettelse bør derfor være at Integreringsstrategi for Rogaland fases ut, og at de overordnede delene av strategien inngår i Regional plan for et helsefremmende og inkluderende samfunn når den er vedtatt. De mer konkrete delene av strategien bør inn i handlingsprogrammene som skal etterfølge Regional plan for et helsefremmende og inkluderende samfunn og regional kompetanseplan, samt andre planer der det er relevant. Fylkesdirektøren mener at integreringsperspektivet med en god forankring i disse planene får en styrking og et bredere nedslagsfelt.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2024/81748-1

Saksbehandler: Erik Søndena

Avdeling: Seksjon for allmenn kultur

Klage på vedtak - Spillemidler til anlegg for idrett og fysisk aktivitet 2024 - Madlaspeiderne

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
79/2024	03.10.2024	Regional-, kultur- og næringsutvalget

Vedlegg:

- 1 Klage fra Madlaspeiderne - lager - søknadsnummer 161504
- 2 Klage fra Madlaspeiderne - sanitæranlegg - søknadsnummer 161505
- 3 Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet

Sammendrag

Fordeling av spillemidler til anlegg for idrett og fysisk aktivitet i 2024 ble behandlet i Regional-, kultur- og næringsutvalget den 30.05.24, sak 53/2024.

Madlaspeiderne har klaget på avslaget om tilskudd til to delprosjekt i forbindelse med etablering av dagsturhytte ved Store Stokkavatnet i Stavanger kommune.

Fylkesdirektøren vurderer at det ikke er grunnlag for å ta klagen til følge og tilrår at klagen videresendes til Kultur- og likestillingsdepartementet for endelig behandling.

Fylkesdirektørens innstilling

Utvalget tar ikke klagen fra Madlaspeiderne til følge, og opprettholder vedtak om avslag i RKNU-sak 53/2024. Klagen videresendes til Kultur- og likestillingsdepartementet for endelig behandling.

Rune Thele
samfunnsdirektør

Jon Inge Zazzera
seksjonssjef

Bakgrunn for saken

Fordeling av spillemidler til anlegg for idrett og fysisk aktivitet i 2024 ble behandlet i Regional-, kultur- og næringsutvalget den 30.05.24, sak 53/2024.

Forvaltningsloven gir søkere om tilskudd i form av spillemidler rett til å klage over det vedtak som er truffet av fylkeskommunen, jf. forvaltningsloven § 28 andre ledd.

Departementet er klageinstans for vedtak truffet av fylkeskommunene i saker som gjelder søknader om tilskudd i form av spillemidler.

I etterkant av vedtak i RKNU-sak 53/2024 har Madlaspeiderne sendt inn klage på avslag om tilskudd til to delprosjekt i forbindelse med etablering av dagsturhytte ved Store Stokkavatnet i Stavanger kommune:

- spillemiddelsøknad 161504, Store Stokkavatnet, lager dagsturhytte
- spillemiddelsøknad 161505, Store Stokkavatnet, sanitæranlegg dagsturhytte

Fylkesdirektøren mottok klagene etter klagefristens utløp, men Madlaspeiderne var i dialog med fylkeskommunen i forkant av dette. Det ble gitt aksept og utsatt klagefrist grunnet tidspunktet for utsendelse av vedtaksbrev (juni) og ferieavvikling.

I tillegg til hovedfordelingen av spillemidlene, RKNU-sak 53/2024, fordeler fylkeskommunen hvert år rente- og inndratte spillemidler fra året før. Disse midlene skal først og fremst være tilgjengelig ved behandling av klagesaker, enten fylkeskommunen eller departementet imøtekommer klagen. Etter at klagebehandlingen er avsluttet, kan midlene eventuelt benyttes til å gå videre på prioriteringslisten fra hovedfordelingen. I påvente av behandling av klagene fra Madlaspeiderne vil fylkesdirektøren fremme årets fordeling av rente- og inndratte midler til behandling i utvalgets møte den 14. november.

Problemstilling

Regional-, kultur- og næringsutvalget bes om å ta stilling til klagene. Dersom klagene ikke tas til følge, sendes klagene videre til Kultur- og likestillingsdepartementet for endelig behandling.

Saksopplysninger

Bestemmelsene for spillemiddelordningen er fastsatt av departementet.

Fylkeskommunene skal ved saksbehandling påse at søknadene oppfyller vilkårene for tilskudd som fastsatt i regelverket for ordningen.

Madlaspeiderne er en del av Norges Speiderforbund og kan som sammenslutning organisert under Norsk Friluftsliv søke om tilskudd til friluftslivsanlegg som er oppført i Bestemmelsene pkt. 2.6.17. Ved årets søknadsrunde fremmet Madlaspeiderne tre søknader om spillemidler til anlegg for idrett og fysisk aktivitet i forbindelse med etablering av en dagsturhytte ved Store Stokkavatnet i Stavanger kommune.

Søknaden (søknadsnummer 161502) om tilskudd til dagsturhytten ble godkjent i RKNU-sak 53/2024. I tillegg ble det søkt om tilskudd til integrert lager (søknadsnummer 161504) og integrert sanitæranlegg (søknadsnummer 161505) til dagsturhytten. Det er avslag på søknadene om integrert lager og sanitæranlegg som Madlaspeiderne har fremmet klage på.

Søknaden (søknadsnummer 161504) om tilskudd til integrert lager til dagsturhytten ble avslått med følgende begrunnelse:

«Søker er i henhold til Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet – 2023, søknadsberettiget til anlegg under pkt. 2.6.17 friluftslivsanlegg. Et integrert lager er ikke et søknadsberettiget tilleggselement til en dagsturhytte. Kravet for lager er også at takhøyden skal være min 2,5 meter. Grunnet lagerets utforming, fyller en heller ikke krav til takhøyde for lager».

Søknad (søknadsnummer 161505) om tilskudd til integrert sanitæranlegg til dagsturhytten ble avslått med følgende begrunnelse:

«Søker er i henhold til Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet – 2023, søknadsberettiget til anlegg under pkt. 2.6.17 friluftslivsanlegg. Kravet til sanitæranlegg, jf. pkt. 2.6.17, er at det skal være et frittstående bygg. Et integrert sanitæranlegg er ikke et søknadsberettiget tilleggselement til en dagsturhytte».

Som det kommer frem av begrunnelsen for avslag, er det i henhold til Bestemmelsene (jf. pkt. 2.6.17) ikke mulig å søke om tilskudd til integrert lager og sanitæranlegg til en dagsturhytte. For friluftslivsanlegg, er det kun mulig å søke om tilskudd til slike tilleggselement som frittstående bygg.

Klagene fra Madlaspeiderne følger som vedlegg til saken. Når det gjelder søknaden (søknadsnummer 161504) om tilskudd til integrert lager til dagsturhytten, anfører speiderne følgende i klagen:

«Madlaspeiderne er uenige i avgjørelsen og ønsker å grunngi hvorfor, samt påpeke de prinsipielle problematiske sidene ved å pålegge tiltakshaver å etablere frittstående bygg. Den aktuelle dagsturhytta er bygget som base for speideraktivitet og tilgjengelig for allmenheten. Blant fasilitetene i friluftsområdet inngår lager som står i tilknytning til bygget. Det er riktig at lageret ikke har høyde over 2,5 meter på hele arealet, men det er 50 kvm lager med høyde 2,5 meter. Grunnlaget for å ikke etablere et frittstående lager er flere og veloverveide. Madlaspeiderne mener at det er grunnlag for å vurdere søknaden om spillemidler på ny. Fordi vi som tiltakshaver har handlet i tråd med gjeldende regulering og de nasjonale forventningene til arealforvaltning. Vårt syn er at hensynet til omgivelsene og målsetninger om arealbruk må veie tyngre enn kravet om at hele lageret må ha en høyde på 2,5 m».

Når det gjelder søknaden (søknadsnummer 161505) om tilskudd til integrert sanitæranlegg, anfører Madlaspeiderne følgende i klagen:

«Madlaspeiderne er uenige i avgjørelsen og ønsker å grunngi hvorfor, samt påpeke de prinsipielle problematiske sidene ved å pålegge tiltakshaver å etablere frittstående bygg. Den aktuelle dagsturhytta er bygget som base for speideraktivitet og tilgjengelig for allmenheten. Blant fasilitetene i friluftsområdet inngår et sanitæranlegg som står i tilknytning til bygget. Toalettene er altså ikke tilgjengelig fra innsiden av hytta. Grunnlaget for å ikke etablere et frittstående sanitæranlegg er flere og veloverveide. Speiderbevegelsen er en natur- og friluftsansettelse som utruker barn og unge til miljøvennlig aktivitet. Ved utforming av speiderbasen var det viktig å sikre at arealbruken ble minst mulig. Sanitæranlegget erstatter en tidligere utedo. Det området er sanert og tilbakeført i dag. Madlaspeiderne mener at det er grunnlag for å

vurdere søknaden om spillemidler på ny. Fordi vi som tiltakshaver har handlet i tråd med gjeldende regulering og de nasjonale forventningene til arealforvaltning. Vårt syn er at hensynet til omgivelsene og målsetninger om arealbruk må veie tyngre enn kravet om at bygget skal være frittstående».

Fylkesdirektørens vurderinger

Ved saksbehandling av søknader om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet legger fylkesdirektøren til grunn departementets *Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet* og prinsippet om likebehandling. I forbindelse med saksbehandling av søknaden som gjelder integrert sanitæranlegg til dagsturhytten (spillemiddelsøknad 161505) var fylkesdirektøren i dialog med departementet. Tilbakemeldingen fra departementet var at vilkårene som ligger i Bestemmelsene for søknader til friluftslivsanlegg tilsier at det ikke mulig å søke om tilskudd til et integrert sanitæranlegg til en dagsturhytte.

Etter fylkesdirektørens vurdering, gjelder klagen i hovedsak vilkår og kriterier som er fastsatt i *Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet*, og hva det kan søkes om tilskudd til i spillemiddelordningen. Oppsummert er søker altså uenig i selve bestemmelsene og ønsker i stedet at andre vurderinger, planverk m.m. skal gjelde ved fordelingene av spillemidler. Fylkesdirektøren kan ikke se at det er gjort formelle feil i saksbehandlingen eller at det kommer frem ny informasjon som gjør at klagen bør tas til følge. Med bakgrunn i dette, anbefaler fylkesdirektøren at klagen videresendes til departementet for endelig behandling.

Konklusjon

Fylkesdirektøren tilrår at klagen ikke tas til følge og videresendes til Kultur- og likestillingsdepartementet for endelig behandling.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2022/65923-52

Saksbehandler: Britt Ellingsdalen

Avdeling: Seksjon for allmenn kultur

Strategisk samarbeid med Bibliotek24 gjennom KS Digitale Fellestjenester AS

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
53/2024	01.10.2024	Eldrerådet
80/2024	03.10.2024	Regional-, kultur- og næringsutvalget

Sammendrag

Rogaland fylkeskommunen har siden 2022 deltatt i prosjekt Digin ledet av Vestfold fylkeskommune, med utviklingsmidler fra Nasjonalbiblioteket. Prosjektet har opprettet tjenesten Bibliotek24 for anskaffelse og drift av digitale innholdstjenester i folkebibliotek og skolebibliotek i videregående skole. Bibliotek24 har medført et enhetligere digitalt bibliotektilbud i landet, forenklet koblingen mellom bibliotek og leverandører, gitt stordriftsfordeler og styrket forbrukermakten for bibliotekene. Etter tre driftsår som prosjekt, finansiert via prosjektstøtte fra Nasjonalbiblioteket, etableres Bibliotek24 fra 2025 som eget produkt i KS Digitale Fellestjenester. Fylkesutvalget ble i sak 78/23, orientert om satsingen, og den planlagte etableringen av et felles fylkeskommunalt IKS for digitale innholdstjenester i norske bibliotek, inkludert utkast til selskapsavtale og hva det vil innebære av årlige kostnader for Rogaland fylkeskommune. I stedet for opprettelse av et felles IKS Bibliotek 24 tas det nå sikte på at Bibliotek24 blir innlemmet i [KS digitale fellestjenester AS](#). De årlige driftskostnadene ved overføringen til KS er ikke endelig fastsatt, men foreløpige

beregninger tilsier at det årlige beløpet for Rogaland fylkeskommune vil være innenfor det tidligere estimatet på om lag kr. 300.000, som ble vedtatt innarbeidet i økonomiplanen fra 2025, i fylkestingets behandling av Økonomiplan 2024 – 2027 – Årsbudsjett 2024, FT-sak 114/23.

Fylkesdirektørens innstilling

Rogaland fylkeskommune slutter seg til forslaget om at eierskap og drift av Bibliotek24 overdras til KS Digitale Fellestjenester AS, og at fylkeskommunen fra 2025 kjøper denne tjenesten fra KS Digitale Fellestjenester.

Rune Thele
samfunnsdirektør

Jon Inge Zazzera
seksjonssjef

Bakgrunn for saken

Prosjektet Digin startet opp i 2021 som et forprosjekt ledet av Vestfold og Telemark fylkeskommune i samarbeid med Agder og Rogaland. Fra 2022 sluttet alle fylkeskommunene seg til prosjektet, og Bibliotek24 ble etablert som et mellomledd mellom de kommunale folkebibliotekene og skolebibliotekene på videregående nivå samt leverandørene av digitale innholdstjenester, som avis- og tidsskrifttjenester, akademiske databaser, filmtjenester mm. I løpet av kort tid ble det inngått nasjonale avtaler med seks av de viktigste leverandørene i markedet.

Fordelen med denne måten å jobbe på ble raskt tydelig: fylkeskommunene kunne for første gang dele informasjon om avtaler, dele statistikk over bruk av tjenestene og få oversikt over tjenestetilbudet i bibliotekene. For folkebibliotekene ble det mulig å sammenligne sitt eget digitale innhold med tilbudet i andre bibliotek. Første driftsår resulterte i en reduksjon i avtaler som måtte vedlikeholdes av bibliotek og leverandører med 97%, flere millioner kroner i besparelser og mer digitalt innhold til befolkningen. Som et leverandøruavhengig kompetansesenter, forhandler Bibliotek24 frem avtaler som sørger for tilgang til viktige ressurser og fremmer sosial utjevning ved å tilby tjenester på like vilkår over hele landet.

Forslag til videreføring av prosjektet Bibliotek24 i et felles IKS ble lagt fram for politisk behandling i alle fylkeskommunene våren 2023, og fylkesutvalget fattet da følgende vedtak i FU-sak 78/2023:

1. Utvalget tar saken om opprettelse av et felles Bibliotek24 IKS for digitale bibliotekstjenester og utkast til serviceavtale til orientering.
2. Vedtak om selskapsavtale og opprettelse av Bibliotek24 IKS legges frem som egen sak høsten 2023.

Konseptet ble tatt godt imot i de ulike fylkeskommunene, men det ble reist spørsmål ved hvorvidt det heller ville være mer gunstig å legge Bibliotek24 til en eksisterende virksomhet fremfor å opprette et nytt interkommunalt selskap. Høsten 2023 ble det derfor opprettet en arbeidsgruppe som skulle utarbeide et forslag om veien videre for Bibliotek24.

Etter organisatoriske, administrative og juridiske vurderinger av konsekvensene ved å overdra Bibliotek24 fra Vestfold fylkeskommune til andre aktører anbefalte

arbeidsgruppen at driften av Bibliotek24 overføres til KS Digitale Fellestjenester AS (KS DIF AS).

Problemstilling

Bibliotek24 driftes i dag som et prosjekt, med støtte fra Nasjonalbiblioteket og med Vestfold fylkeskommune som prosjekteier. KS digitale fellestjenester vurderes som den mest passende framtidige driftsløsningen for denne nasjonale tjenesten. For å overføre tjenesten fra Vestfold fylkeskommune til KS digitale fellestjenester, må det fattes vedtak om dette i alle fylkeskommuner som fortsatt ønsker denne tjenesten fra 2025.

KS vil på sin side legge denne saken frem for å sine rådgivende organer og gjøre juridiske og økonomiske vurderinger på hvorvidt en overdragelse er ønskelig.

Saksopplysninger

Ved å gå inn i et strategisk samarbeid med Bibliotek24/KS digitale fellestjenester overfører fylkeskommunen enkelte driftsoppgaver knyttet til anskaffelse og drift av digitale innholdstjenester for folkebibliotek og offentlige videregående skolebibliotek gjennom å kjøpe denne tjenesten fra KS digitale fellestjenester.

Dette muliggjør at bibliotek i eget fylke kan kjøpe inn digitale innholdstjenester gjennom Bibliotek24 til tilnærmet innkjøpskostnad, og høste gevinster av stordriftsfordelene, som at personvern, universell utforming av tjenestene og andre universelle krav blir ivaretatt sentralt.

Fylkeskommunene vil delta aktivt i utvikling og drift av Bibliotek24 gjennom et eget brukerråd med representanter fra kommuner og fylkeskommuner.

KS Digitale Fellestjenester skal se på hvordan de ønsker å prissette tjenesten, endelig økonomisk fordeling mellom fylkene blir klar når dette arbeidet er gjort. Prosjekt Digin anslår en driftskostnad for Bibliotek24 på 3,5 millioner kroner fordelt på to årsverk og øvrige driftsutgifter knyttet til aktiviteten. Det tilsvarer en årlig kostnad i størrelsesorden 150.000-350.000 for fylkeskommunene, avhengig av den kommende prismodellen fra KS Digitale Fellestjenester AS. For Rogaland vil kostnaden ligge på om lag kr 300 000,- dersom innbyggertall legges til grunn. Som nevnt et dette beløpet

allerede innarbeidet i økonomiplanen for 2025 gjennom Fylkestingets vedtak i sak 114/23 Økonomiplan 2024 – 2027 – Årsbudsjett 2024.

Denne sentraliseringen er banebrytende og har blitt tatt godt imot både av bibliotekene og leverandørene. Det er også ønske i sektoren om sentralisering av innkjøp av e-bøker og lydbøker, koordinering av en felles digital formidlingsløsning (nettsider og app), forvaltning av et felles bibliotek-API, samt å bidra til et større nordisk biblioteksamarbeid på tvers av landegrensene, med aktører som danskens Digitale Bibliotek og finnenes E-library. Alt dette kan en oppnå med Bibliotek24 som en leverandøruavhengig koordinator for bibliotekene.

Fylkesdirektørens vurderinger

Gjennom Bibliotek24 sikrer fylkeskommunen at folkebibliotekene og de offentlige videregående skolebibliotekene i fylket kan tilby digitalt innhold til samme pris og vilkår som resten av landet. Dette samsvarer godt med formålet til KS digitale fellestjenester, som er å bidra til at kommunesektoren utvikler trygge, gode og effektive løsninger sammen, og å gi innbyggerne mer helhetlige tjenester. Ved å legge Bibliotek24 til KS digitale fellestjenester får vi en mer robust driftsmodell understøttet av et større fagmiljø med en bredere teknisk og juridisk kompetanse enn vi ville fått gjennom et eget IKS.

Konklusjon

Fylkesdirektøren anbefaler at utvalget gir sin tilslutning til at drift og eierskap av Bibliotek24 overføres til KS Digitale Fellestjenester, og at fylkeskommunen fra 2025 kjøper denne tjenesten fra KS Digitale Fellestjenester.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2024/44253-33

Saksbehandler: Cathrine Eide

Avdeling: Plan-, miljø- og samfunnsavdelingen

Utviklingsplan for Rogaland - regional planstrategi 2025-2028 - Sluttbehandling

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
76/2024	26.09.2024	Ungdommens fylkesråd
43/2024	27.09.2024	Yrkesopplæringsnemnda
82/2024	30.09.2024	Fylkesrådet for personer med funksjonsnedsettelse
51/2024	01.10.2024	Eldrerådet
46/2024	01.10.2024	Opplæringsutvalget
42/2024	02.10.2024	Samferdselsutvalget
81/2024	03.10.2024	Regional-, kultur- og næringsutvalget
		Fylkesutvalget
		Fylkestinget

Vedlegg:

- 1 Kunnskapsgrunnlag Utviklingsplan for Rogaland 2025-2028
- 2 Oversikt høringssvar pr. 04.09.24
- 3 Vurderinger av høringsinnspill
- 4 Utviklingsplan for Rogaland 2025-2028- regional planstrategi

Sammendrag

Utviklingsplan for Rogaland – Regional planstrategi 2025-2028 legges frem for fylkestinget for sluttbehandling.

Utviklingsplanen er fylkeskommunens øverste styringsdokument og peker på ønsket samfunnsutvikling for hele Rogaland. Utviklingsplanen har i perioden april - august vært ute på høring. Det har vært bred støtte til høringsforslaget, og det er dermed kun foreslått noen mindre justeringer i det endelige forslaget. På bakgrunn av innspillene fra høringsrunden legger fylkesdirektøren frem et justert forslag til Utviklingsplan for Rogaland 2025-2028.

Fylkesdirektørens innstilling

Utviklingsplan for Rogaland – Regional planstrategi 2025-2028 vedtas i tråd med fylkesdirektørens innstilling

Gunn Claire Westad

fylkesdirektør

Rune Thele

samfunnsdirektør

Bakgrunn for saken

Fylkeskommunene skal utarbeide regional planstrategi i begynnelsen av hver valgperiode. Utviklingsplanen er fylkeskommunens planstrategi og overordnede styringsdokument som peker på ønsket samfunnsutvikling for hele Rogaland.

Fylkesutvalget vedtok den 23.april i år å legge utviklingsplanen ut på høring med frist 30. juni. Fylkeskommunen har fått 28 høringssvar fra kommuner, Statsforvalter og andre interesseorganisasjoner. Fylkesdirektøren har behandlet disse og legger frem utviklingsplanen til endelig vedtak.

Problemstilling

Fylkesutvalget skal ta stilling til om utkast til *Utviklingsplan for Rogaland – regional planstrategi 2025-2028* skal vedtas.

Saksopplysninger

Utviklingsplan for Rogaland – regional planstrategi 2025-2028

Fylkeskommunene skal utarbeide regional planstrategi i begynnelsen av hver valgperiode, jfr plan- og bygningslovens § 7. Oppgaven er å beskrive utviklingstrender i fylket, definere ønsket samfunnsutvikling og beskrive hva som må gjøres for å oppnå den. Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging og FNs bærekraftsmål er lagt til grunn for arbeidet med planen.

Utviklingsplanen peker på ønsket samfunnsutvikling for hele Rogaland. Den skal gi retning for utviklingen, men også danne et grunnlag for samarbeid mellom andre samfunnsaktører. Utviklingsplanen er fylkeskommunens øverste styringsdokument og planstrategi, og følges opp ved en gjennomgang av det regionale plansystemet og planbehov i den kommende perioden.

Hovedgrep i planforslaget

Det har vært bred medvirkning internt og eksternt i arbeidet med å utvikle kunnskapsgrunnlaget og det endelige planforslaget.

Visjonen er foreslått endret fra «Bærekraftig utvikling og sterke fellesskap i hele Rogaland» til «Sammen for et grønt og attraktivt Rogaland».

Utviklingsplanen har fire langsiktige utviklingsmål med tre tilhørende innsatsområder til hvert. De langsiktige utviklingsmålene er:

- Attraktive lokalsamfunn, tettsteder og byer
- Konkurransedyktig region
- Helsefremmende og inkluderende samfunn
- Klimaomstilling og livskraftige naturmiljø

Utviklingsmålene er beholdt fra forrige utviklingsplan, mens innsatsområdene er justert med bakgrunn i kunnskapsgrunnlaget og innspill fra medvirkningsprosessen. Planen inneholder også oppdaterte planprinsipper og oversikt over planbehovene den kommende perioden. Det er foreslått en vesentlig reduksjon i antall regionale planer fra 21 til 14 og en reduksjon i strategier fra 11 til 7. Det er også pekt ut hvilke styringsdokumenter som skal utvikles/endres/avvikles.

Innspill fra høringsrunden

Fylkesdirektøren har mottatt 32 høringssvar fra Statsforvalter, kommuner, organisasjoner og enkeltpersoner. Nær halvparten av kommunene har ikke sendt eget høringssvar, med ulike begrunnelser; forglemmelse, manglende ressurser, høringssvar for flere er ivaretatt av Haugaland vekst, eller at medvirkningen gjennom regionsamlingene anses som deres bidrag.

Bred støtte til utviklingsplanen

I høringssvarene har man uttrykt bred støtte til utviklingsplanen. Utviklingsplanen får skryt for formatet, lesbarhet, omfang og språk. Fylkeskommunen får mye skryt for medvirkningsprosessen og særlig kommunene uttrykker at de føler seg sett og hørt.

Fylkeskommunen får positive tilbakemeldinger på sitt fokus på bærekraft og valg av utviklingsmål. Ingen foreslår endringer på utviklingsmålene eller innsatsområdene i planen, og fylkeskommunen har fått tilbakemeldinger på at planen treffer utfordringsbildet i regionene godt.

Det er generelt stor støtte til en forenkling av plansystemet og man er positiv til de nye planprosjektene. Noen uttrykker likevel en usikkerhet knyttet til den nye regionalplanen for bærekraftig arealbruk.

Behandling av høringsinnspillene

Alle innspillene som kan være endringsforslag og som er konkrete innspill til planen, har blitt kategorisert etter tema i utviklingsplanen og lagt inn i hovedskjema med fylkesdirektørens vurderinger. Innspill der høringsinstansen vil fremheve et viktig tema, men som ikke antyder noe endringsforslag er ikke ført inn. Positiv anerkjennelse er utelatt fra skjema da dette ikke får noen konsekvens for innholdet i plandokumentet. Innspill som omhandler fylkeskommunens roller, oppfølging av planen og annet planarbeid, og som ikke regnes som konkrete innspill til selve plandokumentet er lagt inn i et eget dokument som vil brukes internt fremover i oppfølgingen.

Hvilke endringer er tatt inn

Endringene som fylkesdirektøren har lagt inn, er merket med grønt i vedlagt skjemaet. Det er mindre endringer som tas med, som oppdaterte tall i kunnskapsgrunnlag, språklige endringer og noen formuleringer.

Svært mange av innspillene til utviklingsplanen gjelder forhold som ikke utviklingsplanen håndterer direkte. Innspillene er likevel nyttige i arbeidet med flere av de regionale planene, særlig de planene som er under utvikling.

Fylkeskommunen har fått flere ønsker om å tilgjengeliggjøre mer data i kunnskapsgrunnlaget. Fylkesdirektøren utvikler en nettbasert statistikkportal til erstatning for det skriftlige kunnskapsgrunnlaget. Denne nettportalen vil oppdateres kontinuerlig med et større omfang og bredde i data og vil kunne gi kommunene mer tilgjengelig, bredere og mer oppdatert kunnskap. Statistikkportalen vil være klar til bruk på nyåret.

Fylkesdirektørens vurderinger

Høringsrunden har gitt fylkeskommunen svært gode tilbakemeldinger på at både innholdet og prosessen med utviklingsplanen er godt gjennomført. Fylkeskommunen får også honnør for arbeidet med å forenkle og rydde opp i plansystemet.

Utviklingsplanen vil være et godt verktøy for videre arbeid med å oppnå en grønt og attraktivt Rogaland. Fylkesdirektøren vil fremover jobbe videre med forankring og implementering av planen. Arbeidet med å forenkle plansystemet vil fortsette i den kommende perioden i tråd med utviklingsplanens prinsipper.

Planen setter en overordnet retning for administrasjonens arbeid og kan danne et godt grunnlag for samarbeid mellom politikk og administrasjon. Prosessen har skapt ekstern legitimitet for en felles retning i samfunnsutviklingen og gir fylkeskommunen et solid grunnlag til å ta en aktiv rolle i samarbeidet mellom kommunene og andre viktige samfunnsaktører.

Konklusjon

Utviklingsplanen setter en klar retning for samfunnsutviklingen i Rogaland og danner et godt grunnlag for fylkeskommunens arbeid og rollen som samfunnsutvikler. Dette skjer i tråd med den foreslåtte visjonen «Sammen for et grønt og attraktivt Rogaland».

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2024/83850-1

Saksbehandler: Petter Søberg-Skogen

Avdeling: Plan-, miljø- og samfunnsavdelingen

Attraktive tettsteder i distriktene i Rogaland - evaluering

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
52/2024	01.10.2024	Eldrerådet
82/2024	03.10.2024	Regional-, kultur- og næringsutvalget

Vedlegg:

- 1 Evaluering av Tettstedsprosjektet_rapportutkast juli 2024

Sammendrag

I saken presenteres prosjektet «Attraktive tettsteder i distriktene i Rogaland», kalt «tettstedsprosjektet», aktivitetene som er gjennomført i perioden 2020 – 2024, evalueringsrapporten som Transportøkonomisk institutt har utarbeidet, og vurderinger om videre arbeid med distriktssatsingen.

Hensikten med prosjektet har vært å styrke livskvalitet, bosetting og verdiskapning i distriktene i Rogaland, med særlig fokus på tettstedene. Det har også vært et mål å bedre samordne fylkeskommunens virkemiddelbruk. De 10 deltakerkommunene har fått støtte i form veiledning, et felles læringsnettverk og økonomiske tilskudd.

Transportøkonomisk institutt (TØI) finner i sitt evalueringsarbeid at prosjektet i stor grad har lyktes med de overordnende målene for prosjektet. Samtlige kommuner ønsker en videreføring av tettstedsprosjektet. Rapporten peker også på flere

forbedringspunkter, og fylkesdirektøren arbeider nå med å vurdere hvordan distriktssatsingen best kan videreføres. Endelig innretning av en helhetlig distriktssatsing vurderes i sammenheng med organisasjonsutviklingsprosessen og legges fram som egen sak i 2025.

Fylkesdirektørens innstilling

Evalueringsprosjektet «Attraktive tettsteder i Rogaland» tas til orientering. Satsingen videreføres i 2025 innenfor allerede avsatte rammer. Endelig innretning av en helhetlig distriktssatsing vurderes i sammenheng med organisasjonsutviklingsprosessen. Ny sak fremlegges i løpet av 2025.

Rune Thele
samfunnsdirektør

Gareth Doolan
ass regionalplansjef

Bakgrunn for saken

Arbeid med prosjektet, *Attraktive tettsteder i distriktene i Rogaland*, har pågått siden 2016. Prosjektet er en viktig satsing for å bidra til å nå målene i Utviklingsplan for Rogaland (både nåværende og i forslag til den nye planen), og da særskilt delmål *Attraktive lokalsamfunn, tettsteder og byer*. Prosjektperioden for tettstedsprosjektet 2020 - 2024, er i slutfasen og det er gjennomført en evaluering av måloppnåelse ved satsingen. Evalueringen benyttes i fylkesdirektørens arbeid med videreutvikling av distriktssatsingen, og i det pågående arbeidet med organisasjonsutvikling.

Problemstilling

Fylkesdirektøren vil gjennom saken orientere om evaluering av prosjektet *Attraktive tettsteder i distriktene i Rogaland*, og pågående arbeid med å forbedre fylkeskommunens innsats for å understøtte distriktskommunenes utviklingsarbeid.

Saksopplysninger

Rogaland fylkeskommune gjennomførte i perioden 2016-2019 et pilotprosjekt som hadde til hensikt å legge til rette for attraktive tettsteder i distriktene. De fire kommunene; Hjelmeland, Lund, Sauda og Vindafjord, deltok i satsingen.

Pilotprosjektet fikk svært positive tilbakemeldinger og satsingen ble vedtatt videreført i fylkesutvalget den 24.11.2020. I fase to ble seks nye kommuner med i satsingen; Bjerkreim, Bokn, Kvitsøy, Sokndal, Suldal og Utsira.

Hensikten med prosjektet er å legge til rette for attraktive tettsteder i distriktene, herunder å styrke livskvalitet, bosetting, sysselsetting og verdiskaping. Følgende delmål ligger til grunn for prosjektet:

- Mobilisere distriktskommuner til å jobbe med tettstedsutvikling
- Bidra til at distriktskommuner får styrket sin kompetanse og kapasitet til å gjennomføre konkret tettstedsutviklingsarbeid
- Utvikle og utprøve nye måter å jobbe på
- Lære og dele ny kunnskap og erfaringer
- Samordne og koordinere fylkeskommunens innsats mot distriktskommuner

Aktiviteter

Ut over fylkeskommunens ordinære innsats har prosjektet bidratt med særskilt veiledning, et læringsnettverk for stedsutvikling, og økonomisk bistand. Det ble avsatt 10 millioner kroner til prosjektet, hvorav det er ca. 3 millioner kroner i restmidler som fylkesdirektøren vil bruke til å videreføre arbeidet midlertidig i 2025.

Administrasjonens innsats har blitt koordinert i en tverrfaglig prosjektgruppe som har bestått av faste representanter fra flere avdelinger, senere tjenesteområder.

Gjennom prosjektperioden har det blitt gjennomført en rekke aktiviteter:

Veiledning

I tillegg til prosjektlederen, har prosjektgruppen bidratt med direkte veiledning. Det er gjennomført årlige befaringer og møter i prosjektkommunene. Kommunebesøkene har vært vellykket med bred representasjon, og ofte inkludert ordfører og kommunedirektører. Besøkene har bidratt til gode rammer for dialog, oppfølging, og utvikling av kommunenes prosjekter. Kommunene har understreket nytteverdien av at fylkeskommunen stiller med et tverrfaglig team på disse møtene.

Fylkeskommunens prosessmetode for nærings- og stedsutvikling, «Rogalandsmodellen», er prøvd ut hos flere av prosjektkommunene. Kvitsøy, Lund, Suldal og Hjelmeland er blant kommunene som har testet ut dette verktøyet. Prosessmetodikken har gitt gode resultater og har vist seg å være særlig nyttig til å samordne ressurser og nøkkelkompetanse i den enkelte kommune for å få realisert ulike prosjekt.

Rogalandsmodellen har også blitt utlyst som en virkemiddelordning, der fylkeskommunen ønsker å bistå kommuner med konkrete samfunnsutfordringer til etablering av prosjekter som resulterer i målbare gevinster i form av økt næringsutvikling, økt bolyst og/eller besøkslyst.

Prosjektkommunene var ellers involvert i utvikling av veiledningsmateriale knyttet til boligplanlegging og -bygging i «Bærekraftige boligforsyning i Rogaland», som ble utgitt i august 2023.

Læringsnettverk

Kommunene har hatt fysiske og digitale samlinger underveis, både i læringsnettverk og i forbindelse med andre konferanser og samlinger. Kommunene har delt erfaringer om deres utfordringer og suksesshistorier. Eksterne kompetansemiljø som Distriktssenteret, Bylivssenteret, Transportøkonomisk institutt mm. har bidratt i læringsnettverkssamlingene.

Distriktssenteret publiserte i november 2023, en artikkel om prosjektet Attraktive tettsted i distriktene i Rogaland, og om hvordan rogalandsmodellen og prosesskompetanse brukes som verktøy i prosjektet.

Økonomisk støtte

Regional-, kultur- og næringsutvalget tildelte 1 million kroner i tilskuddsmidler til hver av de seks nye prosjektkommunene i perioden 2021 - 2024. Alle prosjekter er forankret lokalt, utviklet i dialog med fylkeskommunen, og presentert i læringsnettverket. Følgende gir en kortfattet oversikt over prosjektene;

Bjerkreim - Attraktivt kommunesenter – Vikeså

Bjerkreim har gjennomført analyser og mulighetsstudie for Vikeså, inkludert sentrumsområdet Nesjane. Studiene, utført med bistand fra Bylivssenteret danner grunnlaget for reguleringsarbeid for sentrumsområdet. Stedsanalysen er politisk forankret og brukes som grunnlag i pågående sentrumsarbeid.

Bokn - Bokn i sentrum for vekst – Føresvik

Bokn kommune har gjennomført en stedsanalyse av Føresvik, som nå utgjør grunnlag for en framtidig sentrumsplan. Kommunen skal gå i gang med en næringsplan for kommunen, hvor prosjektleder for tettstedsprosjektet er blitt involvert.

Kvitsøy - Attraktivt kommunesenter, Ydstebøhavn

Kvitsøy har gjennomført en kulturhistorisk stedsanalyse og har utarbeidet en reiselivsstrategi. Prosjektene er nå ferdigstilt og bidrar i arbeid med en ny reguleringsplan for Ydstebøhavn. Det er også jobbet med prosjektet Kultursentrum Grøningen 2.0 og en mobilitetsstrategi for å vurdere og håndtere utfordringer og muligheter når kommunen får fastlandsforbindelse. Prosjektene ble løftet fram av Distriktssenteret i nomineringen og bidro til at kommunen mottok pris for *Årets vertskommune for næringslivet*, utgitt av KS og NHO i 2024.

Sokndal - Stedsanalyse av sentrum

Sokndal kommune arbeider med en stedsanalyse og utviklingsplan for Hauge sentrum. Prosjektet er forsinket grunnet permisjon. Arbeidet skal se på blant annet trafikk- og mobilitetsløsninger.

Suldal - Jelsa-idyll – før og nå, for framtida

Suldal har gjennomført plan- og analysearbeid med utstrakt medvirkning knyttet til utvikling av Jelsa, herunder boliganalyse, friluftslivstilbud, aktivitetspark, og gjennomgang av eksisterende planverk. Kommunen har også etablert nye turstier og igangsatt et prosjekt som har fokus på formidling av lokal kulturhistorie.

Utsira - Møteplass sør – Søre Vågen

Utsira kommune har gjennomført plan- og analysearbeid for utvikling av Søre Vågen. Det er gjennomført medvirkningsarbeid og analyser for en ny områdeplan. Målet er å bygge tettstedet tettere og styrke livskvaliteten for innbyggere og gjester. Kommunen har involvert studenter og styrket egen kompetanse gjennom engasjement av konsulenter.

Evalueringsarbeidet

Våren 2024 ble Transportøkonomisk institutt (TØI) engasjert til å evaluere tettstedsprosjektet basert på 1) prosjektets måloppnåelse og 2) fylkeskommunens generelle evne til å samordne virkemiddelbruk innen tettstedsutvikling. Basert på evalueringsrapporten kan følgende hovedpunkter trekkes fram om tettstedsprosjektet i Rogaland:

Positive resultater

- Prosjektet har i stor grad bidratt til en samlet måloppnåelse for prosjektet.
- Kommunene rapporterer om økt mobilisering og at prosjektdeltakelsen har satt tettstedsutvikling på dagsordenen, både administrativt og politisk.
- Økt engasjement fra innbyggere, frivillig sektor og næringsliv i flere kommuner.
- Alle deltakerkommuner rapporterer om økt kompetanse innen steds- og tettstedsutvikling.
- Jevnlige samlinger har bidratt til å holde fokus på helhetlig tettstedsutvikling
- Samtlige kommuner ønsker en videreføring av prosjektet

Som en kommune uttaler det: «...Jeg opplever å ha fått økt kapasitet til å jobbe med tettstedsutvikling, fordi deltakelse i prosjektet gjorde at tettstedsutvikling endelig ble definert som en oppgave som det skulle jobbes med».

Utfordringer og forbedringspotensial

- Tettstedsutvikling tar tid, noe som kan hindre konkrete resultater i prosjektperioden.

- Noen kommuner sliter med å utnytte prosjektets muligheter grunnet begrenset kapasitet og prosesskompetanse.
- Potensial for mer kunnskapsutveksling mellom kommunene.
- Enkelte kommuner opplever varierende oppfølging fra fylkeskommunen. Dette ser ut til å særlig gjelde kommunene som rapporterer om begrenset kapasitet til å jobbe med tettstedsutvikling.
- Fylkeskommunen ser ikke ut til å ha tatt nok høyde for kommunenes ulike lokale forutsetning for å jobbe med utviklingsprosjekt.

Anbefalinger

TØI har følgende anbefalinger knyttet til tettstedssatsingen;

- Prosjektet bør videreføres som en varig satsing
- Videreføre den tverrfaglige prosjektorganiseringen
- Hensynta og innrette arbeid overfor den enkelte kommune i lys av den lokale konteksten og deres forutsetninger for å jobbe med tettstedsutvikling.
- Bedre forventningsavklaring mellom fylkeskommunen og kommunene og styrke oppfølgingen som tilbys til kommunene.
- Vurdere tiltak for å adressere kapasitetsutfordringer i mindre kommuner, eksempelvis gjennom økt bruk av veiledning og prosess-støtte, for eksempel Rogalandsmodellen
- Videreføre tilskuddsordningen, men tilby kommunene mer støtte i utvikling av søknadene.

TØI har følgende vurderinger og anbefalinger knyttet til fylkeskommunens evne og muligheter til å samordne sin virkemiddelbruk utover tettstedsprosjektet;

- Fylkeskommunen har et forbedringspotensial når det gjelder samordning av virkemiddelbruken
- Vurdere å sette av dedikerte ressurser for å sikre samordning og koordinering.
- Etablere bedre rutiner for å koble på relevante fag når fylkeskommunen får en henvendelse fra en kommune eller selv skal i gang med noe i en kommune.

- Vurdere en mer tverrfaglig tilnærming til eksisterende arenaer der fylkeskommunen møter distriktskommunene.
- Vurdere om endringer i egen organisasjon kan bidra til å overføre de positive effektene fra Tettstedsprosjektet knyttet til samordning og koordinering.

Fylkesdirektørens vurderinger

Attraktive tettsteder med god livskvalitet er essensielt for å tiltrekke og beholde innbyggere i distriktene. Mange distriktskommuner ønsker å satse på stedsutvikling som strategi, men har utfordringer med ressurser knyttet til kapasitet, kompetanse og/eller kultur for utviklingsarbeid. Fylkeskommunene har samlet sett betydelige virkemidler for å bidra til steds- og distriktsutvikling, og i tettstedsprosjektet er det forsøkt å samordne og bedre målrette innsatsen mot distriktskommunene i Rogaland.

Fylkesdirektøren anser at rapporten fra TØI gir en grundig evaluering av måloppnåelse og status for fylkeskommunens innsats. Det er positivt at rapporten finner at prosjektet i stor grad har lyktes med målsetningene som lå til grunn for prosjektet. Det er positivt at flere av kommunene opplever å ha fått satt stedsutvikling på dagsordenen og økt kompetanse innen tettstedsutvikling, og oppgir at tettstedsprosjektet har bidratt til å få realisert viktig utviklingsarbeid lokalt.

Det er samtidig pekt på områder hvor fylkeskommunen har et forbedringspotensial. Dette gjelder samordning av virkemidler, noe som gjelder for fylkeskommunens arbeid generelt. For å bedre understøtte kommunene med utviklingsarbeid må distriktssatsingen i større grad tilpasses til kommunenes lokale forhold, forutsetninger og kultur for å jobbe med utviklingsprosjekt. Kommunene har mange likheter når det gjelder behov og utviklingstrekk, men også store forskjeller når det gjelder kapasitet og prioriteringer. Det er behov for tettere, og mer kontinuitet i, oppfølging av kommunene. Dialog, relasjonsbygging og løpende informasjonsutveksling er sentralt for å forstå, og bedre treffe, de lokale behovene.

Tettstedsprosjektet har vært et katalysatorprosjekt for læring og bedre samhandling i fylkeskommunen. I møte med kommunene har det blitt identifisert både svakheter og muligheter for forbedring. Funn og anbefalinger fra evalueringsrapporten skal benyttes som grunnlag for videre vurdering av organisasjons- og prosjektutvikling.

Dette innebærer blant annet bedre samordning mellom virkemidler som utviklingsmetodikken Rogalandsmodellen, relevante tilskuddsordninger, samferdselsinvesteringer, spillemidler og veiledning om plan, folkehelse, kulturarv og stedsutvikling.

Fylkesdirektøren vurderer at det vil være særlig viktig at en videreføring av tettstedsprosjektet/arbeidet blir sett i sammenheng med øvrige prosjekter og tiltak som har som målsetting å bidra til næringsutvikling, verdiskaping og utvikling av attraktive bo- og leveområder. Dette gjelder spesielt midler tildelt over statsbudsjettets kapittel 553, post 65 for omstilling og utvikling i områder med særlige distriktsutfordringer, Midlene skal gi fylkeskommunen mulighet for å gi bistand og veiledning til distriktskommuner med særlige utfordringer med strategisk utviklingsarbeid. Tiltak som midlene kan benyttes til skal bidra til næringsutvikling, verdiskaping og attraktive arbeidsmarkeder i distriktene. Målet er økt utviklingskapasitet og strategisk arbeid i distriktskommuner gjennom blant annet nye måter å løse oppgaver på og styrket strategisk samfunnsplanlegging. Midlene er fordelt mellom fylkeskommunene i henhold til folketallet i kommuner som skårer lavest på distriktsindeksen. For 2024 er Rogaland tildelt 2,7 millioner kroner. Dette er nye midler fra 2024 og har derfor ikke tidligere vært sett i sammenheng med Tettstedsprosjektet.

På bakgrunn av evalueringsrapporten og gjenstående prosjektmidler, ønsker fylkesdirektøren å midlertidig videreføre satsingen. Endelig innretning av en helhetlig distriktssatsing vil vurderes i sammenheng med organisasjonsutviklingsprosessen, og fylkesdirektøren vil komme tilbake til dette i 2025.

Konklusjon

Fylkesdirektøren synes det er positivt at evalueringsrapporten finner at prosjektet i stor grad har lyktes med sin overordnede målsetning. Tettstedsprosjektet har vært et foregangsprosjekt når det gjelder samordning av fag- og tjenesteområder og virkemidler. Fylkesdirektøren ser det som hensiktsmessig å videreutvikle prosjektet som en varig satsing for å styrke distriktssatsingen og bidra til økt samordning av

fylkeskommunens ulike virkemidler. Anbefalingene fra evalueringsrapporten vil legges til grunn for en slik vurdering.

Endelig innretning av en helhetlig distriktssatsing vurderes i sammenheng med organisasjonsutviklingsprosessen og legges fram som egen sak i 2025. Inntil videre videreføres arbeidet innenfor de økonomiske rammene som gjenstår.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.